

Názov dokumentu: **Posúdenie a analýza súčasného legislatívno-regulačného rámca SR z hľadiska reakcie na dopady zmeny klímy**

Výstup z aktivity: C.8: Umožňujúce prostredie dané národným legislatívnym a regulačným rámcom pre podporu opatrení voči zmene klímy pri výstavbe a rekonštrukcii budov a ich okolia

Milestone 31: Review the current Slovak legislative and regulatory framework

Autori: Alena Kozlayová, Zuzana Záborská, Jana Knežová, Michal Schvalb, Andrej Šteiner, Pavol Stano, Karin Kernerová (Karpatský rozvojový inštitút)
Zuzana Hudeková (Mestská časť Bratislava-Karlova Ves)

Webová stránka: www.odolnesidliska.sk

Apríl 2021

Aktualizované: December 2022

Abstrakt

Samosprávy miest musia pri klimaticky zodpovednom spravovaní svojho územia vychádzať z platných klimatických národných stratégií a zo súvisiacich právnych predpisov. Z uvedeného dôvodu tento dokument jednak poskytuje prehľad relevantných (s reakciou na zmenu klímy súvisiacich) národných politík/stratégií a zákonov, ale aj ich analýzu z hľadiska ich využiteľnosti pre mestá.

Cieľom bolo poskytnúť mestám súhrnný analytický pohľad na existujúcu¹ strategicko-legislatívnu štruktúru v SR, ktorá podporuje, resp. by mala podporovať systémovú reakciu na zmenu klímy (adaptáciu a mitigáciu) na miestnej úrovni, ako aj identifikovať existujúce nedostatky a naznačiť potrebné intervencie.

Predmetom záujmu boli tie časti tejto štruktúry, ktoré majú priamy, resp. nepriamy vzťah k spravovaniu prostredia mestských sídiel. Analýza bola realizovaná na základe explicitnej prítomnosti výskytu špecifickej klimatickej terminológie, a priamych či nepriamych motivačných, usmerňovacích a implementačných nástrojov pre realizáciu mestskej klimatickej politiky.

Dokument je členený na dve hlavné časti – strategickú a legislatívnu. Časť, ktorá sa venovala národným politikám (stratégiám) je rozdelená na politiky/stratégie priamo súvisiace so zmenou klímy a na tie, ktoré súvisia s reakciou na zmenu klímy nepriamo. Časť legislatívna sa delí na tri časti: zákony, ktoré vytvárajú rámec pre integráciu reakcie na zmenu klímy do spravovania, ďalej špecifické zákony, na základe ktorých je priamo možné aplikovať adaptačné či mitigačné opatrenia, a na zákony nepriamo sa týkajúce témy zmeny klímy (vo vzťahu k mestskému prostrediu).

Abstract

Local governments play a critical role in the adaptation to climate change. Understanding the national climate strategies and legislation seems to be crucial for the supportive climate governance processes and implementation of the concrete adaptation and mitigation actions. This document provides an overview of relevant (related to the response to climate change) national policies/strategies and laws, but also an analysis in terms of their practical applicability to urban areas.

The goal of this document was to provide cities with a comprehensive analytical view of the existing strategic-legislative structure² in Slovakia that supports the systemic response to climate change (adaptation and mitigation) at the local level, as well as to identify existing deficiencies and to indicate the necessary changes.

---

¹ ku koncu roku 2022

² by the end of 2022

The subject of interest were those parts of this structure that have direct or indirect relation to the governance of urban settlements. The analysis was carried out on the basis of the explicit presence of specific climate terminology, and direct or indirect motivational, guidance and implementation tools for the execution of urban climate policy.

The document is divided into two main parts - strategic and legislative. The part that was devoted to national policies (strategies) is divided into policies/strategies directly related to climate change and those related to the topic indirectly. The legislative part is divided into three parts: laws that create a framework for the integration of the response to climate change into local governance, specific laws on the basis of which it is possible to directly apply adaptation or mitigation measures and laws that are indirectly related to the topic of climate change (in regard to the urban settlements).

Obsah

Abstrakt	2
Abstract	2
Metodologické rámce analýzy	6
STRATEGICKÝ RÁMEC	8
I. Strategické dokumenty priamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy	8
Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (2014/2018)	8
Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy (2021)	10
Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050	11
Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 - 2030	11
H2odnota je voda - Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody	12
Národná vodíková stratégia: Pripravení na budúcnosť	13
Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (NEHAP V.)	13
Strategické dokumenty zaoberajúce sa manažmentom rizík	14
II. Strategické dokumenty nepriamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy	15
Konceptia územného rozvoja Slovenska (KURS)	15
Konceptia mestského rozvoja SR do roku 2030	15
Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (Slovensko 2030)	16
Zelenšie Slovensko - Envirostratégia 2030	18
Plán obnovy a odolnosti SR (2021)	19
Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2017-2019 s výhľadom do roku 2020	20
LEGISLATÍVNY RÁMEC	21
I. Zákony tvoriace rámec pre reakciu na zmenu klímy	21
Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení	21
Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja	22
Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny	24
Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia	26
Zákon č.24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	27
Zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy	28
Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)	28
Zákon 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov	32
II. Špecifické zákony priamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy	34

Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z.	34
Zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami	36
Zákon č. 137/2010 Z.z. o ovzduší	37
Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch	39
Zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch	40
Zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva	41
III. Ďalšie zákony nepriamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy	41
Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike	41
Zákon č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií	41
Zákon č. 129/2002 Z. z. integrovanom záchrannom systéme	41
Zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu	41
Zhrnutie a závery	42

Metodologické rámce analýzy

Cieľom analýzy je poskytnúť prehľad o uchopení predmetnej témy na národnej úrovni prostredníctvom prislúchajúcej legislatívy a strategických dokumentov.

Strategický rámec

V rámci analýzy platných verejných politík v podobe strategických a koncepcných dokumentov na národnej úrovni, je dôležité zamerať sa na otázku, akou mierou tieto motivujú mestá, aby tvorili vlastné mestské klimatické politiky (MKP) a následne aj realizovali adaptačné a mitigačné opatrenia.

Kritériá pre hodnotenie „motivačných prvkov“ pre oblasť adaptácie, ako aj mitigácie v strategických dokumentoch boli nasledovné:

- priama využiteľnosť aj pre mestá,
- dokument obsahuje niektoré konkrétne nástroje, resp. motivačné mechanizmy, pre tvorbu MKP,
- dokument obsahuje niektoré konkrétne implementačné nástroje, resp. motivačné mechanizmy, aby mestá realizovali opatrenia v oblasti adaptácie i mitigácie,

V rámci klasifikácie relevantných strategických dokumentov v danej oblasti na národnej úrovni možno uvažovať o dvoch typoch:

- strategické a koncepcné dokumenty týkajúce sa mestskej úrovne všeobecného charakteru,
- strategické a koncepcné dokumenty zamerané na konkrétnu oblasť.

Legislatívny rámec

V analýze uvádzame základnú charakteristiku vybraných zákonov platných v SR, ktoré sú, resp. môžu byť relevantné v súvislosti s adaptačnými a mitigačnými procesmi a opatreniami pre zmierňovanie vplyvov zmeny klímy na urbanizované prostredie a kvalitu života v mestách Slovenska. Sledovali sme, či priamo definujú/určujú, alebo umožňujú realizáciu adaptačných, ako aj mitigačných opatrení, či priamo ukladajú, alebo aspoň odporúčajú zodpovedným inštitúciám zapodievať sa/brať do úvahy v rámci stanovených povinností a činností, vplyvy zmeny klímy v mestách.

V tejto časti sa venujeme nasledovným zákonom:

- súboru zákonov o ochrane a tvorbe životného a prírodného prostredia (ochrane prírody a krajiny, lesný zákon, zákon o ochrane PPF, zákon o vodách a o ochrane pred povodňami, zákon o ochrane ovzdušia, zákon o odpadovom hospodárstve, zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie),
- zákonom o plánovaní a o rozvoji miest (o podpore regionálneho rozvoja a stavebný zákon),

- vybraným zákonom, ktoré definujú povinnosti a zodpovednosti verejnej správy v starostlivosti o obyvateľov miest v čase mimoriadnych udalostí - prírodných katastrof, havárií, krízových situácií (zákon o civilnej ochrane, zákon o záchrannom systéme, zákon o ochrane verejného zdravia, o kritickej infraštruktúre...).
- zákonom, ktoré majú súvis s mitigačnými opatreniami

Uvádzame ich základnú charakteristiku, súčasný stav danej právnej normy s komentármi autorov, či polemikou o ich využiteľnosti a aplikovateľnosti na zmierňovanie, či usmerňovanie globálnej hrozby zmeny klímy na úrovni slovenských miest.

STRATEGICKÝ RÁMEC

I. Strategické dokumenty priamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy

Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy³ (2014/2018)

(Garant: Ministerstvo životného prostredia SR)

Na Slovensku bol pod gesciou MŽP SR vypracovaný dokument **Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy** (ďalej ako „stratégia“), do spracovania ktorej boli zapojené všetky relevantné ministerstvá, SHMÚ, ako aj ďalší experti. Dokument bol schválený uznesením vlády SR č. 148/2014.

Stratégia navrhuje súbor adaptačných opatrení v oblastiach:

- prírodné prostredie,
- biodiverzita,
- sídelné prostredie,
- zdravie obyvateľstva,
- sektory ekonomických činností (poľnohospodárstvo, lesníctvo, vodné hospodárstvo, doprava, energetika, priemysel, služby a rekreácia)

Aktualizácia Stratégie na zmenu klímy bola schválená uznesením vlády SR č. 478/2018. Uvedená aktualizácia má niekoľko cieľov:

- zabezpečenie aktívnej tvorby národnej adaptačnej politiky
- efektívna implementácia adaptačných opatrení a monitoring účinnosti týchto opatrení v praxi
- posilnenie premietnutia cieľov a odporúčaní adaptačnej stratégie v rámci viacúrovňovej správy vecí verejných a podpory podnikania,
- zvyšovanie verejného povedomia o problematike zmene klímy,
- podpora synergie medzi adaptačnými a mitigačnými opatreniami a využívanie ekosystémového prístupu pri realizácii adaptačných opatrení
- podpora premietnutia cieľov a odporúčaní Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj, Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy a Parížskej dohody

Relevantný cieľ a opatrenia pre tvorbu a implementáciu MKP:

3. Posilnenie premietnutia cieľov a odporúčaní národnej adaptačnej stratégie v rámci viacúrovňovej správy vecí verejných a podpory podnikania

3.2 Premietnutie adaptácie na vertikálnej úrovni riadenia a posilnenie adaptačného procesu na regionálnej a lokálnej úrovni.

---

³ www.minzp.sk/files/odbor-politiky-zmeny-klimy/strategia-adaptacie-sr-nepriaznive-dosledky-zmeny-klimy-aktualizacia.pdf

Rámcové opatrenia:

- Budovať inštitucionálne kapacity na regionálnej a lokálnej úrovni, posilniť postavenie samospráv v tomto procese.
- Vypracovať regionálne adaptačné stratégie a adaptačné stratégie veľkých miest kvôli potenciálne najväčšiemu dopadom na obyvateľstvo.
- Pre začleňovanie adaptačných opatrení do relevantných strategických dokumentov sídli a pre zvýšenie efektívnosti ich uplatňovania budú podporené legislatívne zmeny, ktoré zabezpečia v primeranej miere povinnosť prípravy adaptačných stratégií s jasne stanovenými opatreniami a dostatočnými vyčlenenými rozpočtovými prostriedkami a predovšetkým zabezpečia ich premietnutie do územných plánov.
- Podporiť implementáciu proaktívnych adaptačných opatrení na posilnenie odolnosti a adaptívnej schopnosti na riziká spojené so zmenou klímy a prírodnými katastrofami v sídelnom prostredí.
- Podporiť dobrovoľné iniciatívy miest a obcí v oblasti adaptácie.

V oblasti hospodárenia so zrážkovou vodou sa v aktualizovanej verzii stratégie na str. 51 v časti *Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha* nachádzajú opatrenia ako „minimalizovať podiel nepriepustných povrchov a nevytvárať nové nepriepustné plochy na antropogénne ovplyvnených pôdach v urbanizovanom území sídla“ ako aj „podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody“.

Stratégia považuje za prioritné: šírenie informácií a vedomostí o problematike adaptácie na všetkých stupňoch riadenia, ako aj pre širokú verejnosť; posilnenie inštitucionálneho rámca pre adaptačné procesy v SR; vypracovanie a rozvoj metodík komplexného hodnotenia rizík v súvislosti so zmenou klímy od národnej až po lokálnu úroveň; rozvoj a aplikáciu metodík pre ekonomické hodnotenie adaptačných opatrení (makroekonomických dopadov) a vypracovanie a zavedenie nástroja na výber investičných priorít na základe posúdenia medzisektorových aspektov adaptačných opatrení.

Slovenská republika pripravila spolu zatiaľ 6 národných správ o zmene klímy, kde je okrem mitigácie explicitne spomenutá aj adaptácia (aj keď v neporovnateľne menšom rozsahu a miere detailnosti). Všetky správy sú zverejnené aj na:

http://unfccc.int/national_reports/annex_i_natcom/submitted_natcom/items/7742.php

Stratégia v kapitole Sídelné prostredie uvádza, že účinným nástrojom pre systémový prístup k adaptácii na súčasné i budúce dopady zmeny klímy sú (lokálne) adaptačné stratégie. „Na základe analýz a vyhodnotenia zraniteľnosti a potenciálnych rizík všetkých kľúčových oblastí je následne možné cielene navrhnuť opatrenia, ktoré môžu byť realizované na zníženie zraniteľnosti resp. zvýšenie odolnosti sídla/mesta“. V súčasnosti však na národnej úrovni stále absentuje jednotná metodika pre vypracovanie lokálnych adaptačných stratégií (vrátane

potrebných analýz a miery ich detailu). Takáto metodika by mala byť vypracovaná v gescii SAŽP do konca roku 2023.

Positívom aktualizovanej verzie stratégie z roku 2018 je, že uvádza ako jeden z hlavných cieľov: 5. Podpora synergie medzi adaptačnými a mitigačnými opatreniami a využívanie ekosystémového prístupu pri realizácii adaptačných opatrení všade, kde podmienky umožnia uplatnenie tohto prístupu.

Aktualizovaná stratégia tiež uvádza v rámci cieľov adaptačnej politiky do roku 2025 legislatívne zmeny, ktoré budú vykonané pre zvýšenie efektívnosti v oblasti adaptácie na zmenu klímy – prípravu a schválenie nového zákona na základe aktualizácie Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy (spomína tiež Envirostratégia 2030). Spomínaný tzv. „**Klimatický zákon**“ je v súčasnosti v štádiu prípravy, v budúcnosti by mal výrazne prispieť k pokroku v oblasti adaptácie na dopady zmeny klímy, okrem iného stanovením povinnosti prípravy adaptačných stratégií a Akčných plánov na úrovni regiónov a miest s jasne stanovenými opatreniami a vyčlenenými dostatočnými finančnými prostriedkami a predovšetkým zabezpečenie ich premietnutia do územných plánov.

Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy (2021)⁴

Prípravu dokumentu (2018-2021) zastrešovalo MŽP SR v spolupráci s Prognostickým ústavom Slovenskej akadémie vied. Plán bol schválený uznesením vlády SR č. 476/2021. Identifikované boli krátkodobé ciele na obdobie rokov 2021 – 2023 a strednodobé na obdobie rokov 2024 – 2027.

*Pre potreby dosiahnutia cieľa (zvýšiť pripravenosť Slovenska na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy) bolo identifikovaných 5 prierezových opatrení, ktoré sú zamerané na zlepšenie implementačného rámca, podporu vedy a výskumu v oblasti adaptácie na zmenu klímy, vytvorenie efektívneho systému krízového manažmentu a riešenia extrémnych udalostí, ako sú povodne a požiare, podporu zelenej infraštruktúry, ako aj na podporu vzdelávania a informovanosti. Jadrom národného akčného plánu (NAP) je 7 špecifických oblastí: ochrana, manažment a využívanie vôd, udržateľné poľnohospodárstvo, adaptované lesné hospodárstvo, prírodné prostredie a biodiverzita, zdravie a zdravá populácia, **sídelné prostredie** a technické, ekonomické a sociálne opatrenia.*

Špecifický cieľ 6: Adaptované sídelné prostredie: Prispieť k vytvoreniu kvalitného legislatívneho, inštitucionálneho, odborného a finančného prostredia pre systematické a komplexné kroky samospráv v procese adaptácie na zmenu klímy v sídelnom prostredí (v mestách a obciach).

Špecifické opatrenia:

---

⁴ <https://www.minzp.sk/files/odbor-politiky-zmeny-klimy/akcny-plan-implementaciu-nas.pdf>

- 6.1: *Legislatívna podpora opatrení v sídelnom prostredí v oblasti zmeny klímy*
- 6.2: *Systematická podpora zahrnutia témy zmeny klímy do plánovacích dokumentov sídiel*
- 6.3: *Zostavenie metodík, ktoré budú účinným podkladom pri vytváraní prístupu miest a obcí ku reakcii na dopady zmeny klímy*
- 6.4: *Zavedenie národného mechanizmu odbornej podpory pre adaptačný proces v sídlach*
- 6.5: *Doplnenie systému vzdelávania v oblasti reagovania na zmenu klímy pre verejnú správu (štátna správa, samospráva)*
- 6.6: *Posilnenie finančného rámca pre podporu adaptačných opatrení v sídlach*

Implementáciu Akčného Plánu a každoročné vyhodnotenie plnenia úloh zabezpečuje MŽP SR. V roku 2022-2023 by sa pod vedením SAŽP malo začať s prácami na zostavenie viacerých metodík s cieľom usmerniť tvorbu adaptačných strategických dokumentov na regionálnej a lokálnej úrovni.

Nízkouhlíková stratégia rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 s výhľadom do roku 2050

Stratégia (schválená vládou SR dňa 5. marca 2020) má za cieľ identifikovať opatrenia vrátane tých dodatočných s cieľom dosiahnuť v SR v roku 2050 klimatickú neutralitu. Podstatnou časťou vízie je horizont najbližšej strategickej dekády, ktorý je kľúčový pre naplnenie klimaticko-energetických cieľov 2030. Samotný dokument však upozorňuje, že ak sa neprijmú ďalšie dodatočné opatrenia nad rámec opatrení v použitých v modeloch a scenároch, v roku 2050 Slovensko nespĺní cieľ klimatickej neutrality.

Dokument zároveň predpokladá aktualizáciu v priebehu 5 rokov od jeho schválenia, kde okrem aktualizácie použitých scenárov má byť hodnotená napríklad aj pripravenosť orgánov štátnej a verejnej správy na využitie čoraz väčších finančných prostriedkov určených na dekarbonizačné projekty.

Stratégia identifikuje kľúčové politiky a opatrenia, ktoré povedú k splneniu hlavného cieľa Parížskej dohody. Systémové opatrenia ako „*zriadenie Rady vlády pre Európsku zelenú dohodu a nízkouhlíkovú transformáciu,*“ „*prijatie zákona o zmene klímy, ktorý by riešil mitigáciu a adaptáciu na zmenu klímy*“, či „*dôsledná implementácia opatrení, ktoré identifikuje Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy*“ (osobitne pre sektor *poľnohospodárstva*), sa však nachádzajú až v sekcii dodatočných opatrení (teda nad rámec opatrení v použitých scenároch).

Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 - 2030

Plán z roku 2019 je spracovaný podľa nariadenia EP a Rady (EÚ) č. 2018/1999 o riadení energetickej únie a opatrení v oblasti klímy a predstavuje aktualizáciu energetickej politiky SR schválenej uznesením vlády z roku 2014, ktorá sa pôvodne opierala o štyri základné piliere - energetickú bezpečnosť, energetickú efektívnosť, konkurencieschopnosť a udržateľnú

energetiku. Súčasťou bola aj veda, výskum a inovácie. Týmto plánom sa aktualizuje platná energetická politika, pričom sa rozširuje aj o rozmer dekarbonizácie.

Hlavné kvantifikované ciele v rámci SR do roku 2030:

- zníženie emisií skleníkových plynov pre sektory mimo obchodovania s emisiami o 20 %
- podiel OZE zvýšiť na 19,2 % (alternatívne 20%) a podiel OZE v doprave zvýšiť na 14 %
- dosiahnuť hodnotu energetickej efektívnosti 30,3 %
- prepojenosť elektrických sústav 52%

Medzi nedostatky dokumentu možno zaradiť nízke ciele v oblasti obnoviteľných zdrojov energie (19,2 percenta do roku 2030). Podľa Európskej komisie musí Slovensko do roku 2030 vyrábať z obnoviteľných zdrojov aspoň 24 percent všetkej energie. Navyše energetický a klimatický plán Slovenska je v oblasti dekarbonizácie zameraný prevažne na oblasť teplárenstva a obnoviteľným zdrojom energie nie je venovaný dostatočný priestor. Plán neobsahuje ani plán politik pre ďalšie úspory energie do roku 2030. V pláne chýbajú nevyhnutné kroky na postupné ukončenie energetických dotácií, najmä v prípade fosílnych palív. Nedostatočná je aj analýza spravodlivej transformácie uhoľných regiónov. Navyše, plán neobsahuje politiky ani opatrenia zamerané konkrétne na boj proti energetickej chudobe.⁵

H2odnota je voda - Akčný plán na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody⁶ (Garant: Ministerstvo životného prostredia)

Cieľom Akčného plánu na riešenie dôsledkov sucha a nedostatku vody z roku 2018 je predchádzať suchu preventívnymi opatreniami a eliminovať tak negatívne dôsledky zmeny klímy. Opatrenia akčného plánu na prevenciu a zmierňovanie následkov sucha boli zoskupené do 3 oblastí:

- 1) dobudovanie monitorovacej siete a vytvorenie varovného systému pred nepriaznivými následkami sucha.
- 2) podpora výskumu, vývoja a modelovania na stanovenie priorít na zásobovanie vodou pri jej dlhotrvajúcom nedostatku.
- 3) opatrenia v poľnohospodárstve, v lesnom hospodárstve, opatrenia na zadržiavanie vody v povodiach a celej krajine, ako aj **opatrenia v sídelnej krajine** (minimalizovanie nepriepustných povrchov, zadržiavanie dažďovej vody, podpora inovatívnych a SMART technológií a opatrenia na ochranu a obnovu ekosystémov)

---

⁵ <https://euractiv.sk/section/energetika/news/slovensky-plan-na-dosiahnutie-klimatickych-cielov-do-roku-2030-je-neaktualny/>

⁶ <https://www.minzp.sk/files/sekcia-vod/hodnota-je-voda/h2odnota-je-voda-akcny-plan-riesenie-dosledkov-sucha-nedostatku-vody.pdf>
<http://www.minzp.sk/tlacovy-servis/tlacove-spravy/tlacove-spravy-2018/tlacove-spravy-marec-2018/solymos-investicie-do-opatreni-proti-suchu-nedostatku-vody-pomozu-zlepsit-zivotne-prostredie-aj-kvalitu-zivota-ludi.html>

V mestách a obciach ďalej Akčný plán podporuje opatrenia na zachytávanie a infiltráciu zrážkovej vody za pomoci prírody blízkyh opatrení, ako aj prostredníctvom prvkov technického charakteru (str. 14 - 4.1.2 Sídlná krajina, písm. b.): „*napr. výsadba vegetácie, vegetačné strechy a vegetačné steny, podzemné retenčné zásobníky na využívanie zrážkovej vody, podpovrchové vsakovanie prostredníctvom vsakovacích blokov, vsakovacích šácht, povrchové vsakovanie prostredníctvom vsakovacích prielohov, rigolov nádrží a dažďových záhrad, zachytávanie dažďových vôd formou zberných jazierok, sudov, mokradných systémov a pod.*“

V kapitole 4 sa v návrhu *Programu opatrení* uvádza aj environmentálna výchova, zvyšovanie povedomia verejnosti a podpora výskumu a medzinárodnej spolupráce v oblasti problematiky dôsledkov sucha a nedostatku vody.

Dokument je čiastočne využiteľný pre sídelné prostredie - v mestách a obciach podporuje realizáciu opatrení na zachytávanie a infiltráciu zrážkovej vody (za pomoci prírody blízkyh opatrení, ale tiež prostredníctvom prvkov technického charakteru), avšak tvorbu mestských klimatických politík podporuje iba v sekundárnom zmysle.

Národná vodíková stratégia: Pripravení na budúcnosť

/2021/

Dokument (schválený vládou SR dňa 23. 6. 2021) definuje strategickú úlohu štátu pri využití vodíkových technológií, jeho cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť slovenskej ekonomiky a zároveň prispieť k uhlíkovo neutrálnej spoločnosti v súlade s Parížskou klimatickou dohodou. Prostredníctvom stratégie má štát vytvoriť rámec pre využitie vodíka v celom jeho reťazci - jeho výrobu, prepravu, ale aj distribúciu a skladovanie, vrátane všetkých potrebných bezpečnostných prvkov a súčastí.

V štádiu prípravy je tzv. Akčný plán realizácie Národnej vodíkovej stratégie - vecný, časový a finančný plán, ktorého obsahom budú konkrétne úlohy príslušných ústredných orgánov štátnej správy.

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky V. (NEHAP V.)⁷

Garant: Ministerstvo zdravotníctva SR, Úrad verejného zdravotníctva SR, schválený uznesením vlády SR č. 3 z 9. januára 2019. Zaoberá sa témou Zmena klímy a to tak, že pomenúva procesy adaptácie ako aj mitigácie.

3.5 Priorita (e)

---

⁷ https://www.uvzsr.sk/docs/info/zp/nehap/NEHAP_V.pdf

Posilnenie adaptačných schopností a odolnosti voči zdravotným rizikám súvisiacim so zmenou klímy a podporné opatrenia na zmiernenie zmeny klímy a dosiahnutie spoluúčasti na zdraví v súlade s Parížskou dohodou

Adaptačné opatrenia je potrebné vykonávať v súčinnosti s mitigačnými opatreniami. Opatrenia na zníženie emisií skleníkových plynov môžu mať veľký prínos pre zdravie, a naopak, zdravotnícky sektor môže zohrať významnú úlohu pri znižovaní emisií 26 skleníkových plynov

3.5.4 Navrhované ciele:

- 1) Systematicky sa pripravovať na dôsledky zmeny klímy, znížiť zraniteľnosť a zvýšiť adaptačnú schopnosť občanov, zdravotníckeho personálu, verejných inštitúcií a zlepšovať ich informovanosť o zmene klímy.
- 2) Posilniť súčinnosť rezortu životného prostredia s rezortom zdravotníctva a ďalšími relevantnými orgánmi pri riešení mimoriadnych situácií súvisiacich so zmenou klímy a ich dopadom na zdravie obyvateľstva.
- 3) Poskytovať presné a včasné informácie o obsahu alergizujúcich organických častíc – peľu a spór plesní v ovzduší prostredníctvom peľovej informačnej služby (PIS).
- 4) Venovať pozornosť najzraniteľnejšej časti populácie. 5) Znižovanie negatívneho trendu vývoja chorobnosti vektorom prenosných ochorení (LB a KE).

Dokument priamo pomenúva hrozbu zmeny klímy a adaptáciu na jej dopady (z hľadiska zdravotníctva – dopadov na zdravie obyvateľstva) ako jednu zo svojich priorit.

Strategické dokumenty zaoberajúce sa manažmentom rizík

K základným stratégiám pre krízové riadenie patria: **Bezpečnostná stratégia SR**, ktorú vypracovalo Ministerstvo obrany Slovenskej republiky a schválili Bezpečnostná rada a vláda Slovenskej republiky v roku 2017 a **Stratégia adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy z roku 2014 (aktualizácia 2018)**.

Najdôležitejším dokumentom civilnej ochrany v rámci identifikácie rizík nachádzajúcich sa na území Slovenskej republiky je analýza územia. **Analýza územia** sa vypracováva na 3 úrovniach: okresnej, krajskej, národnej. Dokument je vypracovávaný na základe zákona NRSR č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších právnych predpisov a pokynu generálnej riaditeľky sekcie krízového riadenia MV SR č. XXVI/2, ktorým sa upravuje štruktúra a obsah dokumentu vypracovávaného na všetkých úrovniach štátnej správy s názvom „Analýza územia z hľadiska možných mimoriadnych udalostí“.

II. Strategické dokumenty nepriamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS)

Garant: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

Koncepcia územného rozvoja Slovenska (KURS) bola vypracovaná v roku 2001 a aktualizovaná v roku 2011. KURS predstavuje celoštátnu územnoplánovaciu dokumentáciu, ktorá vyjadruje hlavné ciele územnoplánovacej politiky štátu.

Pri územnom plánovaní na nižších úrovniach (v regiónoch a obciach/mestách) sa určuje:

- Identifikovať stresové faktory v území a zabezpečiť ich elimináciu;
- Zohľadňovať predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny;
- Zabezpečiť zvýšenie ekologickej stability, prípadne obnovu biotickej integrity a biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch s narušeným prírodným, resp. životným prostredím;
- Zabezpečiť zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehové územia;
- Zabezpečiť ochranu a racionálne využívanie prírodných zdrojov, nerastného bohatstva vrátane energetických surovín a obnoviteľných zdrojov energie, eliminovať nadmerné čerpanie neobnoviteľných zdrojov, regulovať využívanie obnoviteľných zdrojov v súlade s mierou ich samo reprodukcie a revitalizovať narušené prírodné zdroje, najmä tie, ktoré sú poškodené alebo zničené následkom klimatických zmien, živelných pohrôm a prírodných katastrof.

V oblasti vodného hospodárstva je podľa KURS (2011) potrebné zamerať sa na zadržanie vody v povodiach. S týmto cieľom zabezpečiť obnovu povodí tak, aby plnili funkciu zadržiavania a postupného prepúšťania vody, zvlášť pri mimoriadnych situáciách.

Koncepcia obsahuje čiastkové ciele a zásady, ktoré majú (aj) adaptačný charakter, avšak klimatická terminológia je používaná skôr vo všeobecnej rovine, viac v návrhovej ako analytickej časti a priame motivačné prvky pre mestá týkajúce sa tvorby a implementácie mestských klimatických politík nie sú obsiahnuté.

Koncepcia mestského rozvoja SR do roku 2030

Garant: Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky

Koncepcia mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 bola predložená na rokovanie vlády v súlade s úlohou B.1 uznesenia vlády SR č. 7 zo dňa 7. januára 2015. Koncepcia bola prijatá vládou SR uznesením č. 5 zo dňa 10. januára 2018. Vo východiskách sa odkazuje na ciele OSN, ktoré sú integrované a nedeliteľné a naplňajú tri aspekty trvalo udržateľného rozvoja – ekonomický, sociálny a environmentálny – v oblastiach, ako sú chudoba, nerovnosť, zdravotníctvo, potravinová bezpečnosť, udržateľná spotreba a výroba, rast, zamestnanosť, infraštruktúra, udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi, zmena klímy, ako aj rodová rovnosť, mierové a inkluzívne spoločnosti, prístup k spravodlivosti a zodpovedné inštitúcie.

V časti 7 (Návrhy opatrení a úloh) sa v oblasti „štrukturálne zmeny vo fungovaní miest“ spomína hrozba zmeny klímy - jej dôsledky na zdravie a život obyvateľstva a tiež rozvoj územia. *„Zo strany miest je potrebné uplatniť systémový prístup k adaptácii na zmenu klímy. Pre zabezpečenie systémového prístupu k adaptácii by jej požiadavky mali byť zohľadnené počas územného plánovania. Je kľúčové vyhodnotiť zraniteľnosť územia a potenciálne riziká a dôsledky zmeny klímy vo všetkých kľúčových oblastiach, bez čoho nie je možné navrhnúť adaptačné opatrenia na lokálnej úrovni“*

Správa o plnení opatrení vyplývajúcich z Koncepcie mestského rozvoja Slovenskej republiky do roku 2030 okrem iného vo svojom závere uvádza, že *„mestá SR a ich širšie funkčné územia stoja pred mnohými zásadnými výzvami, medzi ktorými dominujú klimatické zmeny a ochrana biodiverzity. Ich zvládnutie zásadne ovplyvní kvalitu života obyvateľov. Hoci aktivity sa musia odohrávať lokálne, štát im musí pomáhať odborne, metodicky a najmä finančne, pričom žiadané efekty je možné dosiahnuť iba medzirezortnou spoluprácou.“*

Koncepcia, ktorá je určená špeciálne pre rozvoj miest na Slovensku je len rámcovým dokumentom, ktorý navrhuje princípy a opatrenia, ktoré majú systémovo posilniť úlohu miest v celkovom rozvoji SR, a motivovať ich ku kvalitnejším výkonom, neukladá však v tomto smere samosprávam povinnosti.

Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (Slovensko 2030)

Úlohou dokumentu je nielen premietnuť a konkretizovať priority Agendy 2030 a Európskej zelenej dohody v špecifických podmienkach Slovenska, ale zároveň ako integrovaná rozvojová stratégia rámcovať verejné politiky štátu a rozvojové politiky územných samospráv s cieľom zabezpečiť ich koordináciu, synergiu, stabilitu a efektívnejšie využívanie verejných zdrojov.

Slovensko 2030 definuje priority a ciele rozvoja Slovenska v troch integrovaných rozvojových programoch pokrývajúcich kľúčové oblasti rozvoja: **ochrana a rozvoj zdrojov, ich udržateľné využívanie a rozvoj komunit**. Tieto programy sú chápané ako prierezové, integrujúce problematiku rôznych rezortov a rôznych úrovní štátnej správy a územnej samosprávy. Reagujú na hlavné výzvy nielen na národnej úrovni, ale berú do úvahy špecifiká regiónov Slovenska.

Priority a ciele dlhodobej stratégie udržateľného rozvoja budú ďalej rozpracované v Národnom investičnom pláne, odvetvových stratégiách jednotlivých orgánov ústrednej

štátnej správy, plánoch hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávnych krajov, miest a obcí.

V analytickej časti je jednou z kľúčových zmien v oblasti „Ochrana a rozvoj zdrojov“ uvedená „ochrana a zveľaďovanie prírodných a kultúrnych zdrojov“. Ako jedna z potrieb pre zlepšenie súčasného stavu sa uvádza: 1.5 Zabezpečiť efektívny a udržateľný manažment prírodných zdrojov, a to aj prostredníctvom týchto bodov:

- Zabezpečiť ochranu, obnovu a zveľaďovanie prírodných zdrojov vrátane zabezpečenia stability a zdravia ekosystémov a ich služieb a **premietnutie adaptačných a mitigačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy do všetkých rezortných strategických dokumentov a dokumentov rozvoja obcí a regiónov ako nadradený verejný záujem** (napr. v plánovaní dopravy, v energetike, územnom plánovaní, vodnom hospodárstve, pôdohospodárstve, lesníctve, udržateľnom cestovnom ruchu, v celkovej starostlivosti o krajinu a iné);
- **Vypracovať a implementovať vodnú politiku**, ktorá zabezpečí postupné obnovenie vodných útvarov, ochranu a obnovu prirodzených záplavových území, rašelinísk, mokradí a malých vodných nádrží, ktorá bude predchádzať znečisťovaniu vôd, poklesu množstva podzemných vôd a zabezpečí dostatok pitnej vody v regiónoch;
- Vytvoriť a implementovať ucelený plán integrovaného riadenia povodí, vrátane **posilnenia vodozádržnej schopnosti krajiny**, ktorého predmetom bude aj prevencia povodní, sucha a nedostatku vody v súlade s adaptačnými opatreniami na zmiernenie negatívnych dôsledkov zmeny klímy;

❖ **Slovensko 2030 ako Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (Príloha 1)**

Časť C: Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie a nástroje realizácie národnej stratégie:

- Vytvorenie legislatívnych podmienok na integrované rozvojové plánovanie a rozvoj najmä vypracovaním Zákona o udržateľnom rozvoji, ktorý bude harmonizovať zákonné normy upravujúce problematiku integrovaného rozvoja regiónov, miest a obcí,
- Vypracovanie novej metodiky plánovania a riadenia regionálneho rozvoja na všetkých úrovniach zameranej na podporu udržateľného integrovaného ekonomického, sociálneho a environmentálneho rozvoja v nadväznosti na Zákon o udržateľnom rozvoji;
- Posilnenie strategických a analytických kapacít na regionálnej a miestnej úrovni
- Posilnenie implementačných kapacít na miestnej úrovni a na úrovni strategicko-plánovacích regiónov
- Optimalizácia rozdelenia kompetencií medzi jednotlivé úrovne štátnej správy a regionálnej a miestnej územnej samosprávy, sledujúcej rozdelenie zodpovedností, právomocí a zdrojov

Pri konkrétnych nástrojoch realizácie Národnej stratégie rozvoja SR (Slovensko 2030) sa zmena klímy, ani adaptácia na jej dopady nespomínajú, indikátory implementácie národnej stratégie

uvadené v dokumente obsahujú niektoré indikátory z oblasti mitigácie a len minimum indikátorov súvisiacich s adaptáciou na dopady zmeny klímy.

Zelenšie Slovensko - Envirostratégia 2030⁸

(Garant: Ministerstvo životného prostredia SR)

Stratégia environmentálnej politiky, ktorá je na Slovensku stále v platnosti, bola schválená ešte v roku 1993. Ministerstvo životného prostredia SR (Inštitút environmentálnej politiky) pripravilo novú stratégiu environmentálnej politiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030), ktorá bola schválená v roku 2019. Envirostratégia sa zaoberá reakciou na zmenu klímy a je tiež určitým vodítkom pre tvorbu mestských verejných klimatických politík – v kapitole 6. Zmena klímy a ochrana ovzdušia v časti 6.4 Vypracovať a realizovať adaptačné stratégie na úrovni samospráv uvádza:

„Sídla a ich orgány majú už v súčasnosti priestor pre začleňovanie adaptačných opatrení do strategických dokumentov. Pre zvýšenie efektívnosti ich uplatňovania budú vykonané legislatívne zmeny, ktoré v primeranej miere zabezpečia povinnosť prípravy adaptačných stratégií na úrovni regiónov a miest s jasne stanovenými opatreniami a vyčlenenými dostatočnými finančnými prostriedkami a predovšetkým zabezpečia ich premietnutie do územných plánov. Zákon na základe aktualizácie Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy stanoví priority pre jednotlivé oblasti adaptácie. Obce s nízkym počtom obyvateľov budú na príprave plánu opatrení spolupracovať buď s blízkou väčšou samosprávou, alebo sa viaceré spoja a budú konať jednotne. Adaptačné opatrenia budú, vzhľadom na geografické podmienky, prispôsobené danému regiónu.“

V rámci spracovávanía Envirostratégie 2030 bol vypracovaný aj dokument Tri výzvy životného prostredia pre Slovensko (2017), ktoré boli identifikované ako nakladanie s odpadom, kvalita ovzdušia a lesy. Cieľom tejto štúdie bolo prostredníctvom porovnateľných ukazovateľov v životnom prostredí identifikovať oblasti, kde Slovensko najviac zaostáva za krajinami EÚ a OECD. V dokumente sa raz explicitne vyskytuje pojem „zmena klímy“ a to konkrétne na s. 17: „Ohrozenie riečnymi povodňami je na Slovensku druhé najvyššie v EÚ. Globálna zmena klímy, ktorá na Slovensku za posledných 135 rokov zvýšila priemernú teplotu o 1,94 °C, zvyšuje dôsledky extrémnych výkyvov počasia (Lapin 2016). V našom priestore je to hlavne vo forme extrémnych horúčav a povodní.“ Z uvedeného vyplýva, že zmena klímy nie je prioritnou výzvou pre tento dokument.

---

⁸ https://www.minzp.sk/files/iep/03_vlastny_material_envirostrategia2030_def.pdf

Plán obnovy a odolnosti SR (2021)

Plán obnovy⁹ je spoločnou reakciou krajín EÚ na silný pokles ekonomiky v dôsledku pandémie COVID - 19. Dokument má 18 komponentov/kapitol a jeden z nich je venovaný téme zmeny klímy.

KOMPONENT 5: Adaptácia na zmenu klímy

Cieľ: Zvýšiť odolnosť ekosystémov i ľudských sídiel voči negatívnym prejavom zmeny klímy reformami systému manažmentu vôd, manažmentu krajiny, ochrany prírody a biodiverzity, uplatňovaním zelených prvkov v krajine a investíciami do vodozádržných opatrení a budovaním zelenej infraštruktúry, vrátane výsadby zelene.

Adaptácia na zmenu klímy si vyžaduje komplexný transformačný prístup, na ktorý sú potrebné súbežne reformy, ako aj investície zvyšujúce odolnosť ekosystémov i ľudských sídiel. Tento komponent spája opatrenia, ktoré sú plne alebo čiastočne financované z plán obnovy.

Reformy a investície

Reforma 1: Reforma krajinného plánovania

Reforma 2: Reforma ochrany prírody a hospodárenia s vodou v krajine

Investícia 1: Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na ochranu prírody a rozvoj biodiverzity

Medzi navrhnutými reformami chýba reforma (transformácia) procesu plánovania (územného a rozvojového plánovania) na takzvané klimatické plánovanie, ktoré berie do úvahy súčasné a očakávané dopady zmeny klímy vo všetkých oblastiach, a to na národnej aj lokálnej úrovni - aby sa neplánovali aktivity, ktoré zvyšujú klimatickú zraniteľnosť územia a môžu byť dopadmi klimatickej zmeny výrazne ohrozené.

Komponent „Adaptácia na zmenu klímy“ nielenže nepočíta s financovaním adaptačných opatrení v intravilánoch miesta obcí, ale ani dostatočne nepopisuje skutočnosť, že adaptácia na zmenu klímy v krajine, bez súčasne riešenej adaptácie urbanizovaného územia (a naopak), je z hľadiska dopadov zmeny klímy nedostatočným riešením. V komponente sú teda nedostatočne zohľadnené závery a odporúčania národnej adaptačnej stratégie, ale tiež ciele novej európskej adaptačnej stratégie - dosiahnuť, aby bola adaptácia inteligentnejšia, rýchlejšia, systémovejšia a aby sa zintenzívnili medzinárodné kroky v oblasti adaptácie na zmenu klímy

V rámci reformy krajinného plánovania bol pripravený Zákon o krajinnom plánovaní, ktorý sa adaptáciou na zmenu klímy zaoberá vo viacerých ustanoveniach. Okrem toho aj po prvý krát uviedol do slovenskej legislatívy termín “riešenia blízke prírode” v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy. Vyhodnotenie zraniteľnosti krajiny na dôsledky zmeny klímy môže mať priamy dopad pri formulovaní opatrení. Prepojenie krajinných plánov s tzv. Klimatickým zákonom a

---

⁹ <https://www.planobnovy.sk/>

povinnosťami vyplývajúcimi pre mestá a obce, ako aj s celým procesom územného plánovania vo viacerých aspektoch bude potrebné efektívne nastaviť a v prípade schválenia tohto zákona vhodne aplikovať v praxi.

Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2017-2019 s výhľadom do roku 2020¹⁰

Garant: Ministerstvo hospodárstva SR

Tento akčný plán je v poradí štvrtým vykonávacím opatrením Koncepce energetickej efektívnosti (prijatá uznesením vlády SR č. 576/2007).¹¹ Smernica 2012/27/EÚ stanovuje aj povinnosť každoročne pripravovať ročné správy o pokroku pri dosahovaní národných cieľov energetickej efektívnosti (ďalej „ročné správy“).

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky vydalo podľa zákona Metodické usmernenie pre tvorbu koncepcie rozvoja miest a obcí v oblasti tepelnej energetiky ktorým sa určuje jej minimálna obsahová náplň a rozsah spracovania.

Akčný plán potvrdzuje, že opatrenia energetickej efektívnosti prispievajú k zvyšovaniu energetickej bezpečnosti, k znižovaniu produkcie skleníkových plynov a iných znečisťujúcich látok, ako aj k zvyšovaniu zamestnanosti, zvyšovaniu konkurencieschopnosti podnikov a znižovaniu nákladov na energiu pre domácnosti. Dokument zároveň uvádza aj finančné možnosti na realizáciu opatrení.

Akčný plán obsahuje niektoré konkrétne implementačné nástroje, motivačné mechanizmy, aby mestá tvorili mestské klimatické politiky (MKP) - v analytickej aj v návrhovej časti obsahuje opatrenia na naplnenie cieľov energetickej úspory. Stav za roky 2014 – 2016 vykazuje úspory o takmer 800,00 TJ v oblasti zvyšovania energetickej efektívnosti najmä zlepšovaním tepelno-technických vlastností budov a rekonštrukciami verejného osvetlenia (čo predstavuje jeden z najvýznamnejších príspevkov k dosiahnutým úsporám energie vo verejnom sektore). Miest sa týkajú priamo aj opatrenia v oblasti dopravy (výmena vozového parku hromadnej dopravy a rekonštrukcie dopravnej infraštruktúry).

---

¹⁰ <http://www.rokovania.sk/Rokovanie.aspx/BodRokovaniaDetail?idMaterial=26443>

¹¹ Vypracovanie akčných plánov energetickej efektívnosti pôvodne vyplýva zo smernice 2006/32/ES o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách, pričom smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti na túto povinnosť nadväzuje, predlžuje povinnosť predkladať akčné plány a rozširuje rozsah akčných plánov.

LEGISLATÍVNY RÁMEC

V súčasnosti neexistuje zákon, ktorý by rámcovoval inkorporáciu reakcie na zmenu klímy do ostatných zákonov - túto úlohu by mal plniť pripravovaný tzv. klimatický zákon. Pre účely tohto dokumentu zákony delíme na tie, ktoré tvoria rámec pre reakciu na zmenu klímy (stanovujúce všeobecné podmienky a povinnosti v danej oblasti), ďalej špecifické zákony súvisiace s reakciou na zmenu klímy (zaoberajúce sa určitou špecifickou oblasťou podstatnou z hľadiska reakcie na zmenu klímy; priamo umožňujúce realizáciu adaptačných a mitigačných opatrení) a ďalšie zákony nepriamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy.

I. Zákony tvoriace rámec pre reakciu na zmenu klímy

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Základnou právnou normou samosprávy miest je **Zákon o obecnom zriadení** v znení neskorších zmien (posledná úprava - 42/2022 Z.z. s účinnosťou od 01.07.2022). Jeho predmetom je určenie postavenia a úloh samosprávy, popisuje práva a povinnosti samosprávy, jej orgánov, organizácií, zložiek.

Pre plánovanie a realizáciu adaptačných či mitigačných procesov a opatrení je významným ustanovením zákona o obecnom zriadení celý § 4, podľa ktorého „*obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré, ako jej samosprávnou pôsobnosť, upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba*“.

Ods. 3 §4 vymedzuje hlavné činnosti samosprávy, pri ktorých sa vplyvy zmeny klímy pri adaptačných i mitigačných procesoch a pri realizácii adaptačných i mitigačných opatrení môžu stať súčasťou takmer každej z týchto činností:

- **hospodárske** (*hospodárenie s majetkom obce, tvorba rozpočtu, miestne dane a poplatky, dotácie a granty, mimorozpočtové zdroje - §7 Financovanie obce, vykonávanie vlastnej podnikateľskej činnosti*),
- **investičné, realizačné a výkonné** (*verejnoprospešné služby – odpadové hospodárstvo, údržba verejného osvetlenia, zásobovanie vodou, nakladanie s odpadovými vodami, údržba miestnych komunikácií....*),
- **finančné a rozpočtové** (*tvorba rozpočtu, miestne dane a poplatky, dotácie a granty, mimorozpočtové zdroje - §7 Financovanie obce*),
- **plánovacie** (*tvorba územných plánov, rozvojových stratégií, koncepcií...*),
- **kontrolné a regulačné** (*tvorba kontrolných mechanizmov, zabezpečovanie zdravých podmienok života a práce obyvateľov, ochrana životného prostredia, ochrana a tvorba*

zelene, vyjadrovanie sa k investičným a podnikateľským zámerom, ochrana pamiatok, zabezpečovanie verejného poriadku.....),

- **komunikačné a informačné** (verejné zhromaždenia, miestne referenda, využívanie komunikačných nástrojov mesta na informovanie verejnosti).

Zmena klímy resp. jej vplyvy môžu byť príčinou živelnej pohromy, môžu spôsobiť rôzne havárie a mimoriadne udalosti a zákon o obecnom zriadení vymedzuje jasne povinnosti obci i jej obyvateľov v takýchto situáciách:

Obec/mesto sú povinné poskytnúť obyvateľovi obce nevyhnutnú okamžitú pomoc v jeho náhlej núdzi spôsobenej živelnou pohromou, haváriou alebo inou podobnou udalosťou, najmä zabezpečiť mu prístrešie, stravu alebo inú materiálnu pomoc.

Obyvatel' má právo požadovať súčinnosť pri ochrane svojej osoby a rodiny a svojho majetku a požadovať pomoc v čase náhlej núdze. Tiež má obyvateľ povinnosť poskytovať podľa svojich schopností a možností osobnú pomoc pri likvidácii a na odstraňovaní následkov živelnej pohromy alebo havárie v obci.

Zákon č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja

Socioekonomické plánovanie rozvoja území miest/obcí vychádza zo **Zákona o podpore regionálneho rozvoja** (posledná úprava: 258/2021 Z.z. s účinnosťou od 3.7.2021) Podľa tohto zákona „regionálny rozvoj je súbor sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré prebiehajú v regióne, a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jeho konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju a k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi“. Zákon ustanovuje ciele a podmienky podpory regionálneho rozvoja a upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy, vyšších územných celkov, miest a obcí a ďalších subjektov územnej spolupráce, stanovuje podmienky na koordináciu a realizáciu regionálneho rozvoja. Plánovanie rozvoja regiónov, miest a obcí sa ako povinnosť v súlade s týmto zákonom vykonáva na

- národnej úrovni (územie celej krajiny - RŠÚJ 1¹²/NUTS 1¹³),
- regionálnej úrovni (územie kraja/ vyššieho územného celku – VÚC - RŠÚJ 3/ NUTS 3),
- miestnej úrovni (územie mesta/obce, alebo na území skupiny obcí - LŠÚJ 2/LAU 2).

Zákon o podpore regionálneho rozvoja ukladá povinnosť vypracovávať a schvaľovať hlavné rozvojové dokumenty, a to:

---

¹² RŠÚJ – štatistická územná jednotka na regionálnej úrovni (oblasť, kraj)

¹³ NUTS - „Nomenklatúra územných štatistických jednotiek.“ („Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques“ vymedzené štatistickým úradom Európskej komisie – EUROSTAT

- *Národnú stratégiu regionálneho rozvoja Slovenskej republiky* - určuje strategický prístup štátu k podpore regionálneho rozvoja v dlhodobom období - schvaľuje Vláda SR Nariadením vlády,
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku* – strednodobý rozvojový dokument, v súlade s cieľmi a prioritami národnej stratégie - schvaľuje zastupiteľstvo regionálnej samosprávy uznesením,
- *Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta/obce/spoločný program susediacich obcí* - strednodobý rozvojový dokument, zohľadňuje ciele a priority programu rozvoja vyššieho územného celku -schvaľuje zastupiteľstvo mestskej/obecnej samosprávy/obecných samospráv uznesením

Základnou úlohu mesta je starostlivosť o všestranný rozvoj jeho územia a o potreby jeho obyvateľov. Dopady klimatickej zmeny sú ohrozeniami rozvoja mesta a priamo ovplyvňujú potreby obyvateľov a kvalitu ich života, stávajú sa tak súčasťou všestranného rozvoja územia mesta. Teda súčasťou spravovania rozvoja mesta a skvalitňovania života obyvateľov by malo byť aj zmierňovanie ohrození spôsobených zmenou klímy na územie mesta a jeho obyvateľov.

Zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja území¹⁴ miest veľmi úzko súvisí s vplyvmi zmeny klímy na územia, ako aj na ich obyvateľov. Pre vypracovanie programov rozvoja obce/mesta/VÚC je Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (MIRRI SR) spracovaná metodika (2020), ktorá nie je právne záväzná a má pre plánovačov (zadávateľov a spracovateľov) odporúčací charakter. Táto metodika navrhuje v analytickej fáze tvorby dokumentov okrem iného aj spracovanie „analýzy odolnosti/zraniteľnosti a adaptability územných socio-ekosytémov na vonkajšie vplyvy a osobitne na klimatickú zmenu“. Zadávateľ (mesto/obec) a spracovateľ rozvojového dokumentu, majú navyše príležitosť určiť či, ako a v akom rozsahu analýzu ohrozenia zmenou klímy do dokumentu zakomponujú.

Samosprávne orgány majú v zmysle zákona o obecnom zriadení a zákona o podpore regionálneho rozvoja pomerne široko definovaný priestor pre samosprávny výkon a rozhodovanie a majú viacero možností v súčinnosti s ďalšími právnymi predpismi a relevantnými stratégiami na národnej úrovni ako systémovo implementovať „tému“ zmeny klímy a zmierňovanie jej vplyvov (adaptácia, mitigácia) do činností a rozhodovania samosprávy.

---

¹⁴ Hlavnými cieľmi podpory regionálneho rozvoja pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja sú:

a) odstraňovať alebo zmierňovať nežiaduce rozdiely v úrovni hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a územného rozvoja regiónov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj regiónov; b) zvyšovať ekonomickú výkonnosť, konkurencieschopnosť regiónov a rozvoj inovácií v regiónoch pri zabezpečení trvalo udržateľného rozvoja; c) zvyšovať zamestnanosť a životnú úroveň obyvateľov v regiónoch.

Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

Ochranou prírody a krajiny sa podľa zákona o ochrane prírody v znení jeho neskorších zmien (6/2022 Z.z.) rozumie starostlivosť štátu, právnických osôb a fyzických osôb o voľne rastúce rastliny, voľne žijúce živočíchy a ich spoločenstvá, prírodné biotopy, ekosystémy, nerasty, skameneliny, geologické a geomorfologické útvary, ako aj starostlivosť o vzhľad a využívanie krajiny.

Ochrana prírody a krajiny sa realizuje najmä obmedzovaním a usmerňovaním zásahov do prírody a krajiny, podporou a spoluprácou s vlastníkmi a užívateľmi pozemkov, ako aj spoluprácou s orgánmi verejnej správy, teda aj samosprávou.

Cieľom, podľa zákona, je dlhodobo zabezpečiť zachovanie prírodnej rovnováhy a ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života, prírodných hodnôt a krás a utvárať podmienky na trvalo udržateľné využívanie prírodných zdrojov a na poskytovanie ekosystémových služieb. Aj keď to zákon explicitne neuvádza, pri napĺňaní tohto cieľa je nutné brať do úvahy aj potenciálne ohrozenie prírodných ekosystémov a biodiverzity negatívnymi dopadmi zmeny klímy, ktoré môžu mať za následok až zánik prírodných hodnôt, či prvkov krajiny.

Za tým účelom je každý povinný chrániť prírodu a krajinu pred ohrozovaním, poškodzovaním a ničením a starať sa podľa svojich možností o jej zložky a prvky na účel ich zachovania a ochrany, zlepšovania stavu životného prostredia a vytvárania a udržiavania územného systému ekologickej stability.

Za prevenciu možno považovať aj určené povinnosti právnickým osobám, ktoré svojou činnosťou zasahujú do ekosystémov, ich zložiek alebo prvkov, ktoré sú povinné na vlastné náklady vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu ich poškodzovania a ničenia, ktoré majú zahrnúť už do svojich návrhov projektov, programov, plánov.

Zákon okrem ochrany rastlín, živočíchov, prírodných biotopov, chráni prirodzené ekosystémy pred nepôvodnými druhmi rastlín a živočíchov. Rozširovanie nepôvodných až invázných druhov rastlín a živočíchov môže nastať aj v dôsledku klimatickej zmeny. Zákon zahŕňa aj povinnosť sledovania výskytu a regulácie nepôvodných druhov, ako aj ich odstraňovanie. Avšak zákon nedostatočne zohľadňuje pri výbere druhov meniace sa podmienky ako dôsledok zmeny klímy. Už v súčasnosti v zastavanom území obcí a hlavne vo väčších sídlach musia zohľadňované zmenené podmienky oproti okolitej krajine (tzv. „teplotný ostrov“ nad mestom, antropogénne pôdy, nepriepustný povrch, znečistenie ovzdušia, zasolenie pôdy, nedostatok vlhky a pod.) a vysádzané také rastliny (vrátane drevín) ktoré budú do tohto prostredia vhodné aj mimo Zoznamu drevín v prílohe č. 2 vykonávacej vyhlášky.

V rámci územnej ochrany zákon ustanovuje zakázané činnosti podľa určeného stupňa ochrany (najprísnejší je 5ty stupeň). Zákazy sú stanovené aj pri jednotlivých kategóriách chránených území (ako národný park, prírodná rezervácia, chránený areál, prírodný prvok a iné) a takými zákazmi, ktoré súvisia s riešeniami na negatívne vplyvy zmeny klímy sú napr. vypúšťanie vodnej nádrže, alebo rybníka, ťažiť drevnú hmotu holorubným hospodárskym spôsobom, rozorávať existujúce trvalé trávne porasty a rúbať drevinu, zasiahnuť do lesného porastu a poškodiť vegetačný a pôdny kryt, ako aj meniť stav mokrade alebo koryto vodného toku, najmä ich úpravou, zasypávaním, odvodňovaním, ťažbou trstia, rašeliny, bahna a riečného materiálu okrem vykonávania týchto činností v koryte vodného toku jeho správcom v súlade s osobitným predpisom. Tieto zákazy možno považovať už za adaptačné opatrenie pri konkrétnych vplyvoch zmeny klímy.

Zelená infraštruktúra je jedným z adaptačných opatrení a zákon obsahuje samostatnú časť, ktorou je ochrana drevín, kde sa zakazuje poškodzovať a ničiť drevinu s určením povinností starať sa o zeleň a udržiavať ju. Výrub drevín podlieha povoleniu orgánu ochrany prírody s určením povinností náhradnej výsadby. Obce sú na svojom území povinné viesť evidenciu pozemkov vhodných na náhradnú výsadbu, ako aj vypracovávať dokument starostlivosti o drevinu, ktorý má zohľadňovať vplyvy klimatickej zmeny na zeleň a drevinu územia obce/mesta. Obec môže tiež vydať všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o ochrane drevín, ktoré sú súčasťou verejnej zelene.

Avšak tu je potrebné jednoznačne konštatovať, že problematika zelenej infraštruktúry a jej rozpracovanie aj na iné prvky ako sú drevinu je absolútne nedostatočné. Pojem „zelená infraštruktúra“ sa používa vo viacerých politických dokumentoch Európskej komisie, zaoberajúcich sa ochranou biodiverzity, ochranou vodných zdrojov, prevenciou pred povodňami a je detailnejšie rozpracovaná v EÚ Stratégii podpory využívania zelenej infraštruktúry pod názvom „Zelená infraštruktúra – zveľaďovanie prírodného kapitálu Európy“.

Na úrovni miest a obcí sa tiež v súlade so zákonom spracováva miestny územný systém ekologickej stability (MÚSES)¹⁵, ktorý sa stáva podkladom pre vypracovanie územných plánov. MÚSES a územný plán sú nástroje pre definovanie adaptačných cieľov a adaptačných opatrení. Avšak z pohľadu adaptácie na zmenu klímy je potrebné zmeniť rezortný pohľad tohto dokumentu (zameraný na ochranu prírody a biodiverzity) smerom k ochrane, tvorbe a podpore zelenej infraštruktúry.

Zelená infraštruktúra ako priestorový koncept sa v rôznych mierkach a úrovniach odlišuje od spracovania ÚSES. Priestorový koncept zelenej infraštruktúry sa môže uplatňovať od miestnej

---

¹⁵ Územný systém ekologickej stability (ÚSES) vznikol ako potreba riešiť celoplošné zabezpečenie ekologickej stability krajiny na Slovensku, prepojenie prírodných území a ochranu biotopov a reprezentatívnych druhov v ich prirodzenom prostredí.

a regionálnej/vnútroštátnej úrovne až po úroveň EÚ. V stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru k zelenej infraštruktúre (z 16.10.2013) sa konštatuje, že rozhodujúcu zodpovednosť v oblasti zelenej infraštruktúry nesú jednotlivé členské štáty EÚ, a to osobitne orgány, ktoré majú v zodpovednosti regionálne a miestne plánovanie. Z tohto dôvodu je potrebné koncept zelenej infraštruktúry prepojiť s ÚSES a to osobitne na miestnej a regionálnej úrovni. V súčasnej podobe sa ÚSES nezaoberá urbanizovaným prostredím, ani ľudskou činnosťou vytvorenými plochami zelene. Predstavuje teda len časť celkového systému zelenej infraštruktúry – ochranu prírody, čo z pohľadu adaptácie na zmenu klímy je nedostatočné.

Pri poslednej novelizácii vykonávacej vyhlášky č. 170/2021 Z. z.¹⁶, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov sa kvalitatívne výrazne zlepšilo zapracovanie podmienok zmeny klímy do spracovania ÚSES. Pred touto novelou sa v analytickej časti R-ÚSES a M-ÚSES uvádzal popis a klimatické dáta z predchádzajúcich období (napr. tab. Klimatická klasifikácia podľa Končeka od roku 1961 do 2010), v súčasnosti sa v analytickej časti uvádzajú už “klimatické pomery vrátane prebiehajúcich zmien klimatických charakteristík”. Tieto sa následne premietajú aj do časti 3.2. *Negatívne prvky a javy*, osobitne do časti 3.2.2 *Antropogénne stresové faktory*, kde sa vyhodnotia riziká a ohrozenia vyplývajúce z dopadov zmeny klímy na prírodné pomery a súčasnú krajinnú štruktúru. V syntézovej časti R-ÚSES a M-ÚSES (časť 4.6) sa následne identifikujú prvky a plochy zelenej infraštruktúry a ekologicky stabilných plôch a vyhodnotia vo vzťahu k identifikovaným rizikám a ohrozeniam vyplývajúcim z dopadov zmeny klímy. V návrhovej časti R-ÚSES a M-ÚSES sa navrhujú prvky a plochy zelenej infraštruktúry a uvedú sa adaptačné opatrenia v časti 5.2 a 5.1.3 ako aj rámci synergických efektov napríklad pre plošné a priestorové usporiadanie pozitívnych a negatívnych prvkov a javov v krajine.

Zákon o ochrane prírody a krajiny je pomerne silnou právnou normou pre riešenie zmierňovania vplyvov zmeny klímy. V súčasnosti však nie je štandardom pri vydávaní vyjadrení či rozhodovaní brať cielene do úvahy vplyvy zmeny klímy.

Zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

Zákon upravuje postup orgánov verejného zdravotníctva pri mimoriadnych udalostiach ako sú napr. povodne, hromadný výskyt prenosných ochorení.

Mestá/obce sú v zmysle zákona povinné plniť opatrenia na predchádzanie ochoreniam nariadené úradom verejného zdravotníctva alebo regionálnym úradom verejného zdravotníctva, a to tiež v oblasti ohrozenia verejného zdravia, ktoré môže nastať v dôsledku mimoriadnych situácií a udalostí akými sú povodne, horúčavy, veterné smršte, zosuvy pôd vzniknuté následkom zmeny klímy a ohrozujúce zdravie či život postihnutého obyvateľstva.

---

¹⁶ <https://www.epi.sk/zz/2021-170#prilohy>

Legislatíva v kontexte zmeny klímy v gescii ministerstva vnútra chráni obyvateľov, ich zdravie, majetok, ako aj chráni životné prostredie a je zameraná na riešenie už následkov havárií, krízových a mimoriadnych udalostí

Zákon č.24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

Zákon predstavuje odborné a verejné posudzovanie vplyvov na životné prostredie: strategických dokumentov (v procese prípravy a pred ich schvaľovaním), navrhovaných činností pred ich umiestnením do územia či ich povolením. Zákon tiež upravuje v procesoch posudzovania pôsobnosť subjektov vrátane miest. Cieľom zákona je včasne a účinne chrániť životné prostredie.

Predmetom posudzovania vplyvov strategických dokumentov sú strategické dokumenty pripravované pre oblasť poľnohospodárstva, lesníctva, rybnárstva, priemyslu, energetiky, dopravy, odpadového hospodárstva, vodného hospodárstva, telekomunikácií, cestovného ruchu, územného plánovania alebo využívania územia, regionálneho rozvoja a životného prostredia, ako aj strategické dokumenty spolufinancované Európskou úniou, ktoré majú pravdepodobne významný vplyv na životné prostredie.

Predmetom posudzovania činnosti sú činnosti uvedené v zákone, ktoré príslušné orgány štátnej správy pre posudzovanie posudzujú, a to najmä:

- únosnosť zaťaženia územia činnosťami,
- dôsledky činnosti a riziká možných havárií,
- kumulatívne a súbežné pôsobenie javov,
- prevenciu, minimalizáciu a kompenzáciu priamych/nepriamych vplyvov na ŽP,
- vplyv na zdravie obyvateľstva

a navrhnú opatrenia na vylúčenie, alebo zníženie vplyvu činnosti na ŽP, či zdravie obyvateľstva.

Ten, kto realizuje posudzovanú činnosť, je povinný podľa zákona dodržať podmienky uvedené v záverečnom stanovisku, či v následných príslušných povoleniach. Podľa zákona sa za vplyv na životné prostredie považuje akýkoľvek priamy alebo nepriamy vplyv (strategického dokumentu, činnosti) na životné prostredie vrátane vplyvu na zdravie ľudí, flóru, faunu, biodiverzitu, pôdu, klímu, ovzdušie, vodu, krajinu, prírodné lokality, hmotný majetok, kultúrne dedičstvo a vzájomné pôsobenie medzi týmito faktormi.

Aj keď v zákone nie je zmena klímy explicitne uvedená, je možné brať do úvahy vplyvy zmeny klímy na krajinu a obyvateľstvo, alebo opačne - vplyvy činností človeka na klímu. Zmena klímy môže byť posudzovaná cez vyššie uvedený predmet posudzovania vo všetkých jeho častiach

(únosnosť územia, dôsledky a riziká, súbežné pôsobenie javov, preventívne opatrenia a minimalizácia vplyvov, vplyv a zdravie obyvateľstva).

Zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy

Zákon stanovuje postupy na ochranu pred degradáciou pôdy ako napr. výsadbu účelovej poľnohospodárskej a ochrannej zelene vrátane výsadby rýchlorastúcich drevín, alebo usporiadanie honov v smere prevládajúcich vetrov, či vrstevnicovú agrotechniku ako protierozívne opatrenia.

Cez pozemkové úpravy a územnoplánovacie činnosti je ovplyvňovaný rozvoj územia konkrétneho mesta/obce. V prípade, že mesto/obec má vypracovanú aj mitigačnú a adaptačnú stratégiu na dopady zmeny klímy, mala by byť zapracovaná v dokumentoch so zameraním na ochranu a využívanie poľnohospodárskej pôdy.

Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon)

Prvá časť zákona - **Územné plánovanie** vytvára predpoklady pre trvalý súlad všetkých činností v území s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, na šetrné využívanie prírodných zdrojov a na zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt.

Základným nástrojom územného rozvoja Slovenskej republiky je územnoplánovacia dokumentácia (ÚPD), ktorú tvoria:

1. Koncepcia územného rozvoja Slovenska - schvaľuje Vláda SR Nariadením vlády,
2. Územný plán regiónu (VÚC) – schvaľuje VÚC vydaním VZN o záväznej časti ÚP,
3. Územný plán obce/obcí - schvaľuje obec vydaním VZN o záväznej časti ÚP.

Mestá a obce s viac ako 2 000 obyvateľmi sú podľa zákona povinné mať územný plán.

Stavebný zákon v časti Ochrana zložiek životného prostredia a iných osobitných záujmov určuje, že ak sa konanie podľa stavebného zákona dotýka záujmov chránených predpismi o ochrane zdravia ľudu, o utváraní a ochrane zdravých životných podmienok, o vodách, o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu, o lesoch a lesnom hospodárstve, o opatreniach na ochranu ovzdušia, o ochrane a využití nerastného bohatstva, o štátnej ochrane prírody, o požiarnej ochrane, na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, o odpadoch, o veterinárnej starostlivosti, o vplyvoch na životné prostredie, o prevencii závažných priemyselných havárií, o energetike, o tepelnej energetike, o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, o civilnej ochrane a ďalších, rozhodne stavebný úrad na základe

záväzných stanovísk dotknutých orgánov štátnej správy, ktoré uplatňujú požiadavky podľa osobitných predpisov. Takými osobitnými požiadavkami môžu byť aj mitigačné, či adaptačné opatrenia pri príprave a realizovaní stavieb, vyplývajúce z príslušných právnych predpisov.

V druhej časti - **Stavebný poriadok**, zákon definuje podmienky stavieb, všeobecno-technické požiadavky a vhodné stavebné výrobky, ktoré sú určené osobitnými predpismi a normami. Rovnako definuje vybrané činnosti vo výstavbe, ktorými je aj projektová činnosť a jej súčasťou pri tvorbe stavebného projektu je aj energetické zhodnotenie stavby.

Podľa zákona (§ 47) sa musia stavby navrhovať tak, aby boli po celý čas životnosti v súlade so základnými požiadavkami na stavby, so zastavovacími podmienkami a aby boli zhotovené z vhodných stavebných výrobkov a pritom aby, okrem iných, spĺňali aj podmienky, ktoré majú mitigačný či adaptačný charakter vo vzťahu k vplyvom zmeny klímy, aj keď ich zákon v tejto terminológii neuvádza. Takými podmienkami sú:

- aby stavba bola začlenená do územia v súlade s urbanistickými, architektonickými a environmentálnymi zásadami a požiadavkami ochrany prírody a krajiny a pamiatkovej starostlivosti tak, aby sa vylúčili negatívne účinky stavby na okolie z hľadiska ochrany zdravia a životného prostredia, prípadne aby sa obmedzili na prípustnú mieru,
- aby technický systém budovy v rámci technických, funkčných a ekonomických možností umožňoval dosiahnuť nákladovú efektívnosť vzhľadom na klimatické podmienky, umiestnenie stavby a spôsob jej užívania, najmä využitím vysokoúčinných alternatívnych energetických systémov založených na obnoviteľných zdrojoch energie a automatizovaných riadiacich, regulačných a monitorovacích systémov,
- aby dispozičné a prevádzkové riešenie stavby čo najviac zohľadňovalo klimatické podmienky miesta stavby a možnosti pozemku tak, aby sa čo najlepšie využilo slnečné žiarenie a denné svetlo,
- aby bola zabezpečená čo najväčšia ochrana stavby pred vetrom, dažďom, hlukom, vibráciami, otrasmi, ionizačným žiarením z geologického podložia, vplyvom geopatogénnych zón, bludných prúdov a podzemných a povrchových vôd,
- aby sa emisie látok znečisťujúcich ovzdušie, svetelné, tepelné a ostatné elektromagnetické žiarenie a podmienky ich odvádzania do vonkajšieho prostredia pri realizácii stavby, prevádzke stavby a súvisiacich činnostiach riešili v súlade s požiadavkami osobitných predpisov; ak takéto požiadavky nie sú ustanovené, aby sa riešili podľa aktuálneho stavu techniky v čase navrhovania konkrétnej stavby.

Zmena klímy, spolu so svojimi dopadmi na územie a jeho obyvateľov predstavuje v zmysle udržateľného rozvoja územia súčasť územného plánovania, aj keď zákon túto hrozbu priamo nepomenováva.

Stavebný zákon ustanovuje v územných plánoch obcí a územných plánoch zón zásady a regulatívy funkčného využitia územia, prostredníctvom ktorých je možné realizovať ochranu pred nepriaznivými dôsledkami klímy - teda mitigačné (napr. zeleň v sídlach, technické a stavebné opatrenia na budovách, systémy vykurovania, regulácia dopravy), aj adaptačné opatrenia (napr. ochranu pre povodňami, zosuvmi, zadržiavanie vody v území). Je však nutné dodať, že bude potrebné v budúcnosti explicitne zapracovať aj požiadavku na cielenú a systematickú realizáciu adaptačných a mitigačných opatrení - na základe adaptačnej a nízkouhlíkovej stratégie mesta.

V Stavebnom zákone nie sú vhodne nastavené kompetencie samospráv, ktoré by umožnilo mestu/obci vyhlásiť všeobecne záväzné nariadenie, ktorým ustanoví podrobnosti o podmienkach zabezpečenia kvality životného prostredia v súvislosti s predpokladanými negatívnymi prejavmi zmeny klímy. Za pomoci takéhoto VZN by sa dala v súlade s miestnymi podmienkami spodrobiť národná legislatíva v danej oblasti a napomôcť napr. pri retencii zrážkových vôd, zmierňovaní letných extrémnych horúčav, vyžadovaní tzv. vegetačných striech na plochých strechách (napr. pri výstavbe veľkých nákupných centier a pod.) V súčasnosti totiž neexistujú vhodné nástroje pre obce, ktorými by sa za pomoci miestnej legislatívy dali uviesť do praxe environmentálne vhodné postupy, známe z viacerých zahraničných miest (Basel, Linz, Viedeň, Kodaň – všeobecne záväzne nariadenia o vegetačných strechách a i.)

V roku 07.06.2022 vstúpil do **platnosti zákon č. 200/2022 Z. z. zákon o územnom plánovaní s účinnosťou od apríla 2024**. Problematika zmeny klímy sa dostala do viacerých ustanovení, aj keď niekde len nepriamo. Príklady:

- § 4 Zásady územného plánovania

Orgán územného plánovania dbá na vytváranie kvalitných nediskriminačných podmienok pre život obyvateľstva tak, aby nedochádzalo k vytváraniu priestorovo segregovaných alebo separovaných lokalít s koncentráciou generačne reprodukovanej chudoby vrátane podmienok na ich odstránenie, dbá na zachovanie a rozvíjanie historického a kultúrneho dedičstva, ako aj na zachovanie a zlepšenie životného prostredia, zachovanie biodiverzity, vyvážený environmentálny prístup k priestorovému usporiadaniu územia a funkčnému využívaniu územia, zabezpečuje ekologickú stabilitu a ekologickú konektivitu aj v súvislosti s adaptáciou na zmenu klímy, ochranu prírody a ochranu a tvorbu krajiny. K zásadám územného plánovania patrí aj zlepšovanie alebo zachovanie vzhľadu miesta a krajiny.

- § 22 Územný plán obce

(3) Územný plán obce určuje najmä:

i) ochranu územia obce pred nežiaducimi geologickými javmi, povodňami, požiarimi, environmentálnymi záťažami, prevenciu závažných priemyselných havárií a obmedzenie ich následkov na zdravie ľudí, životné prostredie a majetok, opatrenia na zmiernenie zmeny klímy na území obce a na adaptáciu na jej nepriaznivé dôsledky,

Obdobne s rovnakými termínmi vstúpil do platnosti zákon č. 201/2022 Z. z. zákon o výstavbe s účinnosťou od apríla 2024. Problematika zmeny klímy sa dostala do viacerých ustanovení, aj keď niekde len nepriamo. Príklady:

- § 24 6) Projektant je povinný:

k) navrhovať stavbu a postup výstavby s ohľadom na záujmy ochrany životného prostredia vrátane opatrení na zmiernenie negatívnych dopadov zmeny klímy a adaptáciu na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy, najmä ochrany prírody, ochrany prírodných biotopov, mokradí, drevín a osobitne chránených častí prírody a krajiny osobitne miest hniezdenia, rozmnožovania a odpočinku vtákov a netopierov a minimalizáciu tvorby odpadov,
p) utvárať priestor pre umiestnenie prvkov zelenej infraštruktúry,

Legislatívne predpisy v oblasti stavieb

- Zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákon č. 90/1998 Z. z. o stavebných výrobkoch /prebratie smernice Rady 89/106/EHS z 21.12.1996 o zblížovaní zákonov a ďalších právnych a administratívnych predpisov čl. štátov týkajúcich sa stavebných výrobkov v znení smernice Rady 93/68/EHS/
- Zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,

Vykonávacie právne predpisy k stavebnému zákonu:

- Vyhláška č. 453/2000 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia stavebného zákona
- Vyhláška č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii
- Vyhláška č. 532/2002 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na výstavbu a o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie
- Vyhláška č. 558/2009 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam stavebných výrobkov, ktoré musia byť označené, systémy preukazovania zhody a podrobnosti o používaní značiek zhody

Zákon 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Zákon upravuje postupy a opatrenia na zlepšenie energetickej hospodárnosti budov, vrátane:

- jednotná metodika výpočtu integrovanej energetickej hospodárnosti budovy (ďalej len „výpočet“),
- určenie a uplatňovanie minimálnych požiadaviek na energetickú hospodárnosť (nové a existujúce budovy, obalové konštrukcie, technické zariadenia budovy)
- povinná energetická certifikácia budov a systém kontroly energetických certifikátov,
- vypracúvanie národných plánov zameraných na zvyšovanie počtu budov s takmer nulovou potrebou energie,
- vypracovanie dlhodobej stratégie obnovy fondu budov,
- uplatňovanie výrobkov, softvéru a inžinierskych služieb, ktorými sa môže podporovať energeticky efektívna, hospodárna a bezpečná prevádzka technických systémov budovy

Všetky uvedené postupy a opatrenia sú mitigačnými (a čiastočne adaptačnými) opatreniami v súvislosti so zmenou klímy.

Prísnejšie požiadavky na budovy začala európska legislatíva klásť po roku 2010, kedy vydala smernicu o energetickej hospodárnosti budov (Energy performance of buildings directive – EPBD). Na Slovensku sme požiadavky na budovy v legislatíve postupne sprísňovali; smernica o energetickej hospodárnosti budov bola prijatá v roku 2012 a následne niekoľkokrát revidovaná. Od 1. januára 2021 však definitívne smieme navrhovať a stavať už len budovy s takmer nulovou potrebou energie.

Právne predpisy SR v oblasti energetickej hospodárnosti budov:

- Zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov
- Zákon č. 300/2012 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov
- Vyhláška č. 364/2012 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
  - §5 z vyhlášky č. 364/2012 Z. z.:
    - minimálnou požiadavkou na energetickú hospodárnosť nových budov postavených po 31. decembri 2015 je horná hranica energetickej triedy A1 pre globálny ukazovateľ významne obnovovaná budova musí túto požiadavku splniť, ak je to technicky, funkčne a ekonomicky uskutočniteľné,
    - pre nové budovy vo vlastníctve orgánov verejnej správy postavené po 31. decembri 2018 a pre všetky ostatné nové budovy postavené po 31. decembri 2020 je minimálnou požiadavkou pre globálny ukazovateľ horná hranica

energetickej triedy A0. Pri významnej obnove budovy sa musí požiadavka na takmer nulovú potrebu energie splniť, ak je to technicky, funkčne a ekonomicky uskutočniteľné. Globálnym ukazovateľom energetickej hospodárnosti budov je ukazovateľ primárnej energie.

- Zákon č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti (476/2008 Z. z.) Vyhláška MDVRR SR č. 364/2012 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 555/2005 Z. z. o energetickej hospodárnosti budov
- Smernica 2010/31/EÚ o energetickej hospodárnosti budov
- Smernica európskeho parlamentu a rady 2012/27/EÚ z 25. októbra 2012 o energetickej efektívnosti, čl. 5 určuje vzorovú úlohu budov verejných subjektov a požaduje, aby bez toho, aby bol dotknutý článok 7 smernice 2010/31/EÚ, každý členský štát zabezpečil, aby sa od 1. januára 2014 každoročne obnovovali 3 % z celkovej podlahovej plochy vykurovaných a/alebo chladených budov, ktoré vlastní a využívajú ústredné orgány štátnej správy, tak aby dosiahli aspoň minimálne požiadavky na energetickú hospodárnosť stanovené príslušným členským štátom podľa článku 4 smernice 2010/31/EÚ.
- Zákon č. 314/2012 o pravidelnej kontrole vykurovacích sústav a klimatizačných systémov (17/2007 Z. z.) - Smernica 2012/27/EÚ o energetickej efektívnosti
- Vyhláška 308/2016 Z.z. (657/2004 Z. z. Zákon o tepelnej energetike) Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z 24. októbra 2016, ktorou sa ustanovuje postup pri výpočte faktora primárnej energie systému centralizovaného zásobovania teplom.

V roku 2021 boli na základe modelovej mikroštúdie¹⁷ identifikované nasledujúce nedostatky zákona a jeho vyhlášok:

- Potrebná oprava definície primárnej energie v zákone č. 555/2005 Z. z., keďže z uvádzaných argumentov v zákone, ako aj vo vyhláške č. 364/2012 Z. z. je evidentné, že sa nejedná o celkovú primárnu energiu, ale o primárnu neobnoviteľnú energiu
- Potreba aktualizácie referencií na normy v spomenutých legislatívnych dokumentoch (vzhľadom k niektorým odkazom na zrušenú normu STN EN 15603),

Modelovou analýzou bolo preskúmané, že zavedením vyhlášky 308/2016 Z.z. mohlo dôjsť v prípade niektorých budov k zlepšeniu až o dve energetické triedy z B na A0 podľa globálneho ukazovateľa – primárna energia, pričom neboli vykonané žiadne opatrenia na zníženie ich energetickej náročnosti (kapitola 2.3). Ďalším zistením bolo, že podľa zákona dodávateľ tepla musí poskytnúť hodnotu faktora primárnej energie na účely certifikácie budov, avšak v zákone nie je definovaná zodpovednosť za kontrolu správnosti uvedenej hodnoty. (Priatelia Zeme-CEPA)

Z uvedených zistení vyplýva, že nastavenie hodnôt faktora primárnej energie na Slovensku nie je správne a znižuje požiadavky na energetickú hospodárnosť budov pripojených do sústav centralizovaného zásobovania teplom. Nižšie nároky na obnovu alebo výstavbu budov síce

---

¹⁷ dokument „[Mikroštúdia: Faktor primárnej energie](#)“ bol spracovaný mimovládnu organizáciou Priatelia Zeme – CEPA

znamenajú nižšie investičné náklady, ale ich prevádzkové výdavky zostávajú vysoké. Takéto podmienky sú výhodné pre dodávateľov tepla, ale nie pre užívateľov budov. (Priatelia Zeme-CEPA)

Technické predpisy v oblasti energetickej hospodárnosti budov:

- STN 73 0540-2: 2012/Z1-2016 Tepelná ochrana budov. Tepelnotechnické vlastnosti stavebných konštrukcií a budov. Časť 2: Funkčné požiadavky
- STN 73 0540-3:2012 Tepelná ochrana budov. Tepelnotechnické vlastnosti stavebných konštrukcií a budov. Časť 3: Vlastnosti prostredia a stavebných výrobkov,
- Súvisiace STN EN a ISO normy odkaz vo Vyhl. 364/2012 Z.z.

II. Špecifické zákony priamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy

Zákon o vodách č. 364/2004 Z.z.

Tento tzv. vodný zákon (v neskorších úpravách 253/2022 Z.z. s účinnosťou od 1.8.2022) definuje podmienky a činnosti, ktoré úzko súvisia s potenciálnymi vplyvmi zmeny klímy a s ich možnými adaptačnými riešeniami. Sú to najmä:

- podmienky pre tvorbu koncepcií udržateľného využívania vôd (povrchových, podzemných) a ich ochrany, na prípravu a spracovanie plánov manažmentu správneho územia povodí,
- spolupráca pri vypracovaní Programu protierózných opatrení, opatrení na zvyšovanie retenčnej schopnosti čiastkových povodí a koordinácia pri ich vykonávaní,
- environmentálne ciele a programy opatrení (plán manažment povodí) na zabezpečenie ochrany vôd a jej trvalo udržateľného využívania pre útvary povrchových a podzemných vôd, pre rôzne kategórie územia s rôznym stupňom ochrany,
- koordinovanie vodohospodárskych úloh s tvorbou a využívaním vodohospodárskych účinkov územného systému ekologickej stability,
- vodné plánovanie, okrem iného aj v oblasti zabezpečenia koncepcie a koordinácie opatrení na znižovanie nepriaznivých účinkov povodní a sucha,
- činnosti a opatrenia pri mimoriadnom zhoršení, alebo mimoriadnom ohrození kvality vôd, ktoré môže byť spôsobené neovládateľným únikom škodlivých látok a obzvlášť škodlivých látok, ktorým môžu byť napr. aj privalové dažde, splavy a povodne.

V samostatných častiach vodný zákon charakterizuje inundačné územie ako územie priľahlé k vodnému toku, zaplavované vyliatím vody z koryta, ktoré je vymedzené ochrannou hrádzou alebo protipovodňovou líniou, alebo záplavovou čiarou. Rozsah inundačného územia, ktoré je vymedzené záplavovou čiarou, určuje orgán štátnej vodnej správy na návrh správcu vodohospodársky významných vodných tokov.

Zákon upravuje povinnosti (vlastníkov stavieb a technických zariadení vo vodnom toku a v inundačnom území, resp. vlastníkov, správcov alebo nájomcov poľnohospodárskych a lesných pozemkov), ktoré **môžu byť adaptačnými opatreniami** na negatívne vplyvy zmeny klímy - napr. podmienky ochrany vodných tokov a ich korýt ako prevenciu a zmierňovanie povodní: dbať o ich riadnu údržbu a o ich statickú bezpečnosť, aby neohrozovali plynulý odtok vôd, zabezpečiť ich pred škodlivými účinkami vôd splaveninami a ľadom, a tiež odstraňovať nánosy a prekážky vo vodnom toku brániace jeho nehatenému odtoku. Zákon taktiež určuje obhospodarovať pozemky takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovanie vodných pomerov; zabraňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržiavanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia.

Tento zákon však nedostatočne reflektuje na nové požiadavky vyplývajúce z meniacich sa klimatických podmienok, predovšetkým z hľadiska manažmentu zrážkových vôd, čím nepodporuje realizáciu adaptačných a mitigačných opatrení. Zákon definuje dažďovú (zrážkovú) vodu nasledovne: „vodou z povrchového odtoku je voda zo zrážok, ktorá nevsiakla do zeme a ktorá je odvádzaná z terénu alebo z vonkajších častí budov do povrchových vôd a do podzemných vôd“. (§2, písm.i)

Paragraf 36 (Vypúšťanie odpadových vôd a osobitných vôd do povrchových vôd), ods. 17, uvádza, že „vypúšťanie vôd z povrchového odtoku do povrchových vôd možno povoliť len vtedy, ak sú vybudované zariadenia na zachytávanie plávajúcich látok. Vypúšťanie vôd z povrchového odtoku do povrchových vôd s obsahom znečisťujúcich látok, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť kvalitu povrchových vôd, možno povoliť len vtedy, ak sú vybudované aj zariadenia, ktoré zabezpečia ich zachytávanie.

Na zrážkovú vodu, ktorá sa vedie do vsaku do podzemných vôd sa vzťahuje ods. 9 § 37, ktoré uvádza „Na vypúšťanie vôd z povrchového odtoku do podzemných vôd primerane platí postup podľa § 36 ods. 13; postup podľa odsekov 1, 3 a 4 (§37) sa uplatní len pri ich priamom vypúšťaní do podzemných vôd: „na vypúšťanie odpadových vôd alebo osobitných vôd do podzemných vôd len po predchádzajúcom zisťovaní, ktoré môže vykonať iba oprávnená osoba. Predchádzajúce zisťovanie sa zameria najmä na a) preskúmanie a zhodnotenie hydrogeologických pomerov príslušnej oblasti, b) zhodnotenie samočistiacich schopností pôdy a horninového prostredia danej lokality v konkrétnej oblasti, c) preskúmanie a zhodnotenie možných rizík znečistenia a zhoršenia kvality podzemných vôd.“

Na základe tohto legislatívneho predpisu sa zrážková voda z povrchového odtoku rieši ako akákoľvek iná odpadová voda, pričom znečistenie zrážkovej vody je minimálne v porovnaní s odpadovou vodou.

V zákone o vodách ďalej chýba jednoznačné zadefinovanie prvkov na udržateľné hospodárenie so zrážkovou vodou a terénnych úprav slúžiacich k vsakovaniu zrážkovej vody (pri stanovení hĺbky, výmery a ďalších podmienok), a tiež k zadržaniu a následnému využívaniu. Chýba tiež zadefinovanie relevantných schvaľovacích procesov (napr. ohlásenie drobnej stavby), resp. metodický pokyn ohľadom "vodných stavieb", kedy odpojenie zrážkovej vody od kanalizácie a jej vedenie do retenčnej nádrže a následné používanie na polievanie, ako aj vsakovacie rigoly, dažďové záhrady a pod. sú chápané ako vodná stavba a musia prechádzať zložitým vodoprávnym konaním.

Ďalšie predpisy súvisiace so zrážkovou vodou na národnej úrovni:

Technické podmienky - Projektovanie odvodňovacích zariadení na cestných komunikáciách

- Vydané Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR ešte v roku 2005 (stále platné)
- Dokument uvádza, že na Slovensku neexistuje žiadna legislatívna úprava odvodnenia komunikácií. Riešenie je plne v rukách investora.
- Kapitola "Vypúšťanie dažďových vôd do podzemných vôd" uvádza, že z hľadiska ukazovateľov znečistenia treba dodržať Nariadenie vlády č.491/2002 Z. z. a rozhodnutia vodohospodárskeho orgánu, napriek tomu, že toto nariadenie neurčuje limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia pre tieto vody (neskôr nahradené nariadením č. 269/2010 - rovnako neurčuje limitné hodnoty znečistenia)

Technické podmienky pre nakladanie s dažďovými vodami odvádzanými z pozemkov pozemných komunikácií a parkovísk

- Vypracované Ministerstvom dopravy a výstavby SR vo februári 2019
- Tento dokument síce už pojednáva pomerne podrobne celú problematiku udržateľného hospodárenia so zrážkovou vodou, kde vychádza z „nového prístupu“ k narábaniu s dažďovými vodami na základe odporúčení Európskej únie.
- Okrem iného definuje 2 kategórie zrážkovej vody: „prípustná“ (nepredstavuje riziko z hľadiska znečistenia pôd a podzemných vôd) a „podmienečne prípustnú“ (ktorej kvalita môže byť zhoršená znečistením) a určuje tiež zásady pre voľbu spôsobu odvodnenia.
- Dokument však súčasne konštatuje, že problematika vsakovania vôd z cestnej infraštruktúry v súčasnosti nemá ucelené riešenie ani v STN, ani v národnej legislatíve.

Zákon č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami

Zákon definuje povodeň ako prírodný jav, pri ktorom voda dočasne zaplaví územie, ktoré zvyčajne nie je zaliate vodou. Ochranou pred povodňami sú podľa zákona činnosti, ktoré sú zamerané na:

- zníženie povodňového rizika na povodňami ohrozenom území,
- predchádzanie záplavám spôsobovanými povodňami a na
- zmierňovanie nepriaznivých následkov povodní na ľudské zdravie, životné prostredie, kultúrne dedičstvo a na hospodársku činnosť.

Zákon ustanovuje opatrenia na ochranu pred povodňami, ktoré majú adaptačný charakter a vykonávajú sa: preventívne, v čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni. Zákon je teda postupom ochrany pred povodňami na všetkých úrovniach riadenia (ministerstvá, okresné úrady, obce, povodňové komisie) a zároveň určuje povinnosti a zodpovednosti orgánom štátnej správy, VUC a mestám a obciam, ako aj právnickým a fyzickým osobám pri ochrane pred povodňami (Plán manažmentu povodňového rizika a jeho koordinácia; Povodňový plán záchranných a zabezpečovacích prác na úrovni okresov a miest/obcí; povodňové plány záchranných prác právnických osôb a fyzických osôb, ktorých stavby, objekty alebo zariadenia môžu byť postihnuté povodňou).

V súčasnosti sú už internetom dostupné spracované mapy povodňového ohrozenia, ktoré sa podľa tohto zákona spracovávajú pre každú geografickú oblasť, v ktorej existuje potenciálne významné povodňové riziko. Mapa povodňového ohrozenia zobrazuje možnosti zaplavenia územia s malou (raz za 1000 rokov), strednou (raz za 100 rokov) a veľkou (raz za 10 rokov) pravdepodobnosťou výskytu s orientačným označením záplavových čiar. Vyznačenie záplavových čiar zobrazených na mapách povodňového ohrozenia zabezpečuje mesto/obec do územného plánu obce alebo územného plánu zóny pri najbližšom preskúmaní schváleného územného plánu podľa osobitného predpisu. Ak mesto/obec nemá spracovaný územný plán, využíva mapy povodňového ohrozenia v činnosti stavebného úradu.

Na mapy povodňového ohrozenia majú byť štátnymi vodohospodárskymi inštitúciami vypracované mapy povodňového rizika, ktoré majú obsahovať údaje o potenciálne nepriaznivých dôsledkoch záplav spôsobených povodňami (ktoré sú zobrazené na mapách povodňového ohrozenia), odhady počtu ohrozených obyvateľov, ohrozené hospodárske a priemyselné činnosti (ktoré môžu spôsobiť havarijné znečistenie vôd), informácie o ďalších možných zdrojoch znečistenia vôd, o výskyte chránených území v ohrozenom území povodňami a ďalšie.

Zákon č. 137/2010 Z.z. o ovzduší

Zákon o ovzduší v znení jeho neskorších zmien (74/2020 Z.z.) vymedzuje a určuje ciele pre kvalitu ovzdušia so zameraním na zabránenie, prevenciu alebo zníženie škodlivých vplyvov na zdravie ľudí a životné prostredie. Ďalej hodnotí kvalitu ovzdušia, zameriava sa na monitoring a informovanie verejnosti o kvalite ovzdušia.

Znečisťujúcou látkou je podľa zákona akákoľvek látka prítomná v ovzduší alebo vnášaná do ovzdušia, ktorá má alebo môže mať škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo na životné prostredie ako celok, okrem látky, ktorej vnášanie do životného prostredia je upravené osobitným predpisom.¹⁸ Limitnou hodnotou znečistenia ovzdušia podľa zákona je úroveň znečistenia ovzdušia určená na základe vedeckých poznatkov s cieľom zabrániť, predchádzať alebo znížiť škodlivé účinky na zdravie ľudí alebo životné prostredie ako celok, ktorá sa má dosiahnuť v danom čase a od toho času nesmie byť prekročená.¹⁹

Zákon delí stacionárne zdroje znečistenia ovzdušia na veľké, stredné a malé zdroje znečistenia. Prípustnú mieru znečistenia reguluje určením emisných limitov, technickými požiadavkami a podmienkami prevádzkovania stacionárnych zdrojov, národných emisných stropov a emisných kvót, ktoré sú určované podľa špeciálneho predpisu.

S cieľom dodržať ustanovené národné emisné stropy²⁰ Ministerstvo životného prostredia SR vypracováva a zverejňuje Národný program znižovania emisií znečisťujúcich látok.

Súčasťou zákona sú definované podmienky merania znečistenia a hodnotenia kvality ovzdušia, ktoré sú základom pre určenie tzv. Oblasť vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia (oblasti riadenia kvality ovzdušia). V záujme dosiahnutia dobrej kvality ovzdušia orgány štátnej správy môžu určovať aj prísnejšie limity, ako aj technické a prevádzkové podmienky zdrojov znečistenia. Mestá a obce môžu s cieľom obmedzenia znečistenia ovzdušia z dopravy zriadiť všeobecne záväzným nariadením nízkoemisnú zónu. Za účelom dosiahnutia dobrej kvality ovzdušia v určenom čase sú v mestách/oblastiach s riadením kvality ovzdušia vypracovávané Programy, alebo integrované programy na zlepšenie kvality ovzdušia, ktorých plnenie je monitorované orgánmi štátnej správy ochrany ovzdušia. Ak nepostačuje uvedený program, spracovávajú sa akčné plány, ktoré stanovujú opatrenia a majú krátkodobejší charakter.

Zákon určuje práva a povinnosti osôb pri ochrane ovzdušia pred vnášaním znečisťujúcich látok ľudskou činnosťou a pri obmedzovaní príčin a zmiernovaní následkov znečisťovania ovzdušia, čím vytvára prostredie pre plánovanie a realizáciu najmä mitigačných opatrení na zmiernenie klimatickej zmeny. Tiež prísne určuje povinnosti prevádzkovateľom zdrojov znečistenia ovzdušia, ktoré sú preventívneho charakteru a určuje povinnosti orgánom štátnej správy, ktorým je aj mesto/obec na svojom území (mestá majú právomoci konať len vo vzťahu k malým zdrojom znečistenia ovzdušia). V prípade realizácie integrovaných programov

---

¹⁸ Napr. zákon č. 321/2012 Z. z. o ochrane ozónovej vrstvy Zeme a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 180/2013 Z. z.), zákon č. 286/2009 Z. z. o fluórovaných skleníkových plynách.

¹⁹ limitné hodnoty a podmienky ich platnosti sú ustanovené pre oxid siričitý, oxid dusičitý, oxid uhoľnatý, olovo, benzén, častice PM10 a častice PM2,5.

²⁰ Národný emisný strop je maximálne množstvo znečisťujúcej látky alebo skupiny znečisťujúcich látok antropogénneho pôvodu vyjadrené v hmotnostných jednotkách, ktoré sa môžu v priebehu kalendárneho roka vypustiť do ovzdušia zo všetkých zdrojov na území Slovenskej republiky.

a akčných plánov na skvalitnenie ovzdušia, opatrenia v nich definované obce/mestá [zahŕňajú do územného plánovania](#).

Zákon č. č.79/2015 Z.z. o odpadoch

Odpadové hospodárstvo je podľa zákona (v znení neskorších zmien 230/2022 Z. z.) súbor činností zameraných na predchádzanie a obmedzovanie vzniku odpadov a znižovanie ich nebezpečnosti pre životné prostredie. Podľa zákona je stanovená záväzná hierarchia odpadového hospodárstva a to:

1. predchádzanie vzniku odpadov,
2. príprava na opätovné využitie,
3. recyklácia,
4. iné zhodnocovanie, napr. energetické,
5. zneškodňovanie.

Podľa zákona o odpadoch je každý povinný s odpadom nakladať tak, aby nedochádzalo k ohrozovaniu zdravia ľudí, k poškodzovaniu životného prostredia. Zákon zakazuje aj spaľovanie komunálnych odpadov na voľných priestranstvách, vo vykurovacích zariadeniach domácnosti, ako aj spaľovať biologicky rozložiteľné odpady, čo má priamy negatívny dopad na ovzdušie vznikom emisií a skleníkových plynov.

Pre spaľovanie komunálnych odpadov v spaľovniach, čo podľa zákona je energetickým zhodnocovaním komunálnych odpadov, stanovuje zákon podmienku, že väčšia časť energie získanej spaľovaním musí byť skutočne využitá v podobe tepla, alebo elektrickej energie. Zákon upravuje nakladanie s nebezpečným odpadom. Nebezpečné odpady sa zneškodňujú a zhodnocujú prednostne pred ostatnými odpadmi a prevádzkovateľ skládky na nebezpečný odpad je povinný vypracovať havarijný plán s opatreniami pre zaistenie ochrany zdravia ľudí a životného prostredia, ako aj pre zabezpečenie informovanosti verejnosti.

Zákon okrem pôvodcov a držiteľov odpadov určuje povinnosti a zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov, ktorými sa rozumejú elektrozariadenia, batérie a akumulátory, obaly, vozidlá, pneumatiky, špecifikované neobalové výrobky, s cieľom predchádzania vzniku odpadov z vyhradených výrobkov.

Orgánmi štátnej správy v oblasti odpadového hospodárstva sú Ministerstvo životného prostredia SR, okresné úrady, inšpekcia ŽP, Slovenská obchodná inšpekcia, orgány štátnej správy daní, poplatkov a colníctva, ale aj mestá a obce.

Obec/mesto ako orgán štátnej správy odpadového hospodárstva len informuje držiteľov odpadov o činnosti a umiestnení zariadení na nakladanie s odpadmi na území obce a prejednáva konkrétne určené priestupky v tejto oblasti.

Zákon o odpadoch je v kontexte zmeny klímy dôležitý v súvislosti so znižovaním množstva odpadov na skládkach komunálnych odpadov a tým k znižovaniu emisií skleníkového plynu CH₄ (metánu) do ovzdušia. Znižovanie ukladaných komunálnych odpadov na skládky je tak mitigačným opatrením.

Zákon podľa hierarchie odpadového hospodárstva kladie na prvé miesto predchádzanie vzniku odpadov, čo na národnej úrovni upravuje *Program predchádzania vzniku odpadov* schvaľovaný Vládou SR na 10 rokov. Na národnej, ale aj regionálnej a miestnej úrovni sú to *Programy odpadového hospodárstva*. Uvedené dokumenty musia byť vo vzájomnom súlade. Mesto/obec, ako orgán štátnej správy odpadového hospodárstva, je povinné spracovať a realizovať na svojom území Program odpadového hospodárstva, čím prispieva k predchádzaniu vzniku odpadov a znižovaniu množstva ukladania komunálnych odpadov na skládku a k znižovaniu emisií skleníkového plynu CH₄ (metánu) do ovzdušia.

Zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch

Účelom zákona o lesoch je v súvislosti s vplyvmi zmeny klímy dôležité:

- zachovanie, zveľaďovanie a ochrana lesov ako zložky životného prostredia a prírodného bohatstva krajiny na plnenie ich nenahraditeľných funkcií,
- zabezpečenie diferencovaného, odborného a trvalo udržateľného hospodárenia v lesoch,
- zosúladenie záujmov spoločnosti a vlastníkov lesov.

Nástrojom štátu, vlastníka, správcu a obhospodarovateľa lesa na trvalo udržateľné hospodárenie v lese je Program starostlivosti o lesy, ktorý sa spracováva spravidla na 10 rokov a definuje program starostlivosti hospodárskych opatrení.

Program starostlivosti o lesy môže byť priestorom aj pre plánovanie a realizovanie adaptačných a mitigačných opatrení na zmiernenie negatívnych vplyvov zmeny klímy na les. Aj kategorizácia lesa môže pôsobiť ako adaptačné opatrenie na vplyvy zmeny klímy. Okrem hospodárskych lesov sa vyhlasujú aj lesy ochranné a lesy osobitného určenia. (napr. lesy v inundačných územiach, na nepriaznivých stanovištiach – rašeliniskách, mokradiach, ktoré majú schopnosť zadržiavania vody v krajine, vysokohorské lesy pod silným klimatickým vplyvom, lesy s prevažujúcou funkciou ochrany pôdy).

Nástrojom ochrany a hospodárenia v lesoch sú tiež územnoplánovacie činnosti až na úrovni miest a obcí, ktoré majú zohľadňovať podmienky využívania lesa v súlade so zákonom aj vrátane prognózy vývoja zmeny klímy a jej očakávaných vplyvov na riešené územia. Cez územnoplánovacie činnosti sa lesy stávajú súčasťou územných plánov, a tak ovplyvňujú rozvoj územia konkrétneho mesta/obce. A v prípade, že mesto/obec má vypracovanú aj adaptačnú, či mitigačnú stratégiu na vplyvy zmeny klímy, táto by mala byť zapracovaná v týchto dokumentoch so zameraním na ochranu a využívanie lesa.

Zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva

Jedným z nástrojov civilnej ochrany je Analýza územia z hľadiska rizík, ktorým môžu byť aj negatívne vplyvy zmeny klímy, ako aj z nich vyplývajúci možný vznik mimoriadnej udalosti, ktorá je základným dokumentom vypracovávaným na regionálnej i národnej úrovni a slúži ako podklad k vypracovaniu Plánu ochrany obyvateľstva na úrovni mesta/obce (koordinácia záchranných prác, hlásna a informačná služba, vyhlasovanie a odvolávania mimoriadnej udalosti, určenie režimu života obyvateľstva a ďalšie).

III. Ďalšie zákony nepriamo súvisiace s reakciou na zmenu klímy

Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike

Predmetom zákona o energetike je úprava podmienok pre podnikanie. Medzi podnikanie v energetike podľa zákona patrí výroba, prenos, distribúcia a dodávka elektriny, výroba, preprava, distribúcia, prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok alebo ropy, uskladňovanie a dodávka plynu. Ďalej zákon upravuje práva a povinnosti účastníkov trhu v energetike, a to aj v súvislosti s adaptáciou na vplyvy zmeny klímy, opatrenia zamerané na zabezpečenie bezpečnosti dodávky elektriny a plynu napr. pri mimoriadnych udalostiach ako sú povodne, resp. havarijné situácie na kritickej infraštruktúre spôsobené dopadmi zmeny klímy.

Ak bol vyhlásený stav núdze, účastníci trhu s elektrinou sú povinní podieľať sa na odstránení príčin a dôsledkov a na obnove dodávok elektriny. Každý účastník trhu s elektrinou je podľa zákona povinný podrobiť sa opatreniam zameraným na predchádzanie stavu núdze, čo vlastne predstavuje plánovať a realizovať adaptačné opatrenia na vplyvy zmeny klímy.

Zákon č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií

Zákon č. 129/2002 Z. z. integrovanom záchrannom systéme

Zákon č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu

Zhrnutie a závery

Z analýzy vyplýva niekoľko všeobecných postrehov v súvislosti s implementáciou témy zmeny klímy do legislatívneho prostredia:

- téma zmeny klímy je veľmi rozsiahla a zasahuje do rôznych rezortov a oblastí, do rôznych dokumentov i legislatívy v rozdielnej miere
- z hľadiska organizačného uchopenia problematiky zmeny klímy, možno konštatovať, že na národnej úrovni sa sleduje skôr úzky sektorový profil v rámci vecnej oblasti orgánu štátnej správy, ktorý oblasť spravuje. Či ide o oblasť životného prostredia, zdravotníctva, regionálneho rozvoja a pod. Zaujímavým počínom je vznik „sekcie zmeny klímy a ochrany ovzdušia“ na MŽP SR, ktorý by mal začať plniť koordinačnú funkciu
- z hľadiska legislatívy sa analyzované vybrané zákony nevenujú zmene klímy priamo (neurčujú priamo práva a povinnosti so zameraním na zmierňovanie vplyvov zmeny klímy, a tiež neurčujú priamo povinnosti na predchádzanie zhoršovaniu ohrozenia a vplyvov zmeny klímy). Chýba na Slovensku komplexný zákon so zameraním na zmenu klímy. Zmena klímy je v legislatíve SR rozdrobená (po sektoroch) a nie je jednoznačne pojatá, je zložitá hľadať v zákonoch podporné a motivačné podmienky, avšak zákon o obecnom zriadení a zákon o podpore regionálneho rozvoja, ako aj stavebný zákon (aj v súčasnom znení) je dostatočným predpokladom pre tvorbu MKP, ak mestá vplyvy zmeny klímy považujú za svoju prioritu v rozvoji miest
- v metodike pre prípravu rozvojových dokumentov (napr. PHSR alebo územného plánu mesta/obce) neexistuje povinnosť pre zakomponovanie problematiky zmeny klímy (mitigácia a adaptácia) - ako do časti analýzy stavu územia, tak ani do strategickej a realizačnej časti dokumentu

Vypracovanie adaptačných stratégií a akčných plánov na regionálnych a lokálnych úrovniach na Slovensku nie je dostatočne koncepčne a metodicky riešené. Na národnej úrovni chýbajú nástroje:

- metodika na vypracovanie adaptačných stratégií a akčných plánov na regionálnej a lokálnej úrovni neexistuje. Napriek tomu, že je známych a publikovaných viacerých metodík, ktoré boli úspešne aplikované v zahraničí, na Slovensku je kvalita spracovaných adaptačných stratégií a akčných plánov rôznorodá, v závislosti od spracovateľa (nakolko v rámci VO je kritériom cena, nie vždy je kvalita vrátane podkladových materiálov na žiadúcej úrovni). Naše slovenské mestá môžu nájsť metodickú podporu prostredníctvom EU Climate-ADAPT²¹ alebo v rámci iniciatívy Dohovoru starostov a primátorov pre klímu a energetiku (Covenant of Mayors for Climate and Energy)²²
- chýbajúce voľne prístupné dáta a scenáre na regionálnej a lokálnej úrovni ohľadom negatívnych dopadov zmeny klímy (tieto sa totiž výrazne líšia aj v oblasti zrážok ako jednej z klimatických charakteristík). SHMÚ síce poskytuje takéto dáta a scenáre, ale

²¹ <https://climate-adapt.eea.europa.eu/>

²² <https://www.globalcovenantofmayors.org/resources-library/>;

len ako platenú službu, čo si veľa subjektov nemôže dovoliť, a teda pri svojich hodnoteniach zraniteľnosti na regionálnej a lokálnej úrovni vychádza z nepresných údajov a vstupov (transponované z národnej úrovne). Príklad (okrem nemeckých, holandských atd) aké dáta by mali byť pre samosprávy a spracovateľov adaptačných stratégií a akčných plánov dostupné je zo susednej ČR²³. Napríklad v oblasti " Vodní režim" (ale aj pri ostatných dopadoch) je okrem aktuálnych dát aj predikcia na roky 2030, 2050, 2090

- samotné zapracovanie adaptačných opatrení vyplývajúcich z schválených adaptačných stratégií a akčných plánov do územnoplánovacej dokumentácie je realizovateľné len vtedy, ak sú adaptačné stratégie vypracované ešte pred začatím spracovania územného plánu, kedy sú následne zaradené medzi podklady v rámci § 7a, odsek 1,2 Zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku, resp. v novom zákone o územnom plánovaní č.200/2022 Z.z. v §16 Územnoplánovacie podklady sa v ods. 5) medzi ďalšími záväznými územnoplánovacími podkladmi, ak boli spracované, je aj „ dokumentácia ochrany prírody a krajiny, mapa povodňového ohrozenia, projekt pozemkových úprav a zásady ochrany pamiatkového územia, ak ide o pamiatkové územie. Záväznými územnoplánovacími podkladmi, ak boli spracované, sú aj odvetvové koncepcie a iné relevantné podklady, ak ich záväznosť vyplýva z osobitných predpisov“

Pri realizácii adaptačných a mitigačných opatrení sme identifikovali nasledovné skutočnosti, ktoré limitujú efektívne reagovanie na zmenu klímy na mestskej úrovni:

- absencia na Slovensku akýchkoľvek metodík či noriem ohľadom udržateľného hospodárenia so zrážkovými vodami je trvalou prekážkou pri jeho uplatňovaní. Chýbajú spracované dokumenty od terminológie cez metodické postupy
- chýbajúca novelizácia zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách s previazanosťou na pripravovaný nový „Stavebný zákon“
- chýbajúce zadefinovanie udržateľného hospodárenia so zrážkovými vodami v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách a odlíšenie zrážkovej vody, ako vody z povrchového odtoku od vody odpadovej sa javí ako prvý nevyhnutný krok .Zmena v prístupe k zrážkovej vode a jej možnostiam vypúšťania do podzemných vôd (pomocou vsakovania) sa musia premietnuť aj do „stavebných“ zákonov (momentálne je v príprave nový zákon o územnom plánovaní a zákon o výstavbe), obdobne ako je tomu v ČR (napr. vo vyhláške č. 501/2006)
- v zákone č. 364/2004 Z.z. o vodách absentuje jednoznačné zadefinovanie prvkov na udržateľné hospodárenie so zrážkovou vodou ako aj terénnych úprav slúžiacich k vsakovaniu zrážkovej vody (pri stanovení hĺbky, výmery a ďalších podmienok) ako aj k zadržaniu a následnému využívaniu a k tomu zadefinovanie relevantných schvaľovacích procesov (napr. ohlásenie drobnej stavby), resp. chýbajúci metodický pokyn ohľadom "vodných stavieb", kedy odpojenie zrážkovej vody od kanalizácie a jej vedenie do retenčnej nádrže a následné používanie na polievanie, ako aj vsakovacie rigoly, dažďové záhrady a pod. sú chápané ako vodná stavba a musia prechádzať zložitým vodoprávnym konaním

---

²³ <https://www.klimatickazmena.cz/cs/?l=33&m=155&f=4&e=b>

- nedostatočná legislatívna podpora ochrany a vytvárania zelenej infraštruktúry, pričom je potrebné prepojiť tento koncept legislatívne (napríklad v rámci pripravovaného zákona o krajinnom plánovaní) s ÚSES a to osobitne na miestnej a regionálnej úrovni, ako aj v rámci pripravovaného nového tzv. stavebného zákona (zákona a o výstavbe a zákona o územnom plánovaní)
- potreba zmeny/zrušenie Nariadenia vlády č.491/2002 Z, na základe ktorého sa na parkoviská pre osobné automobily sa musia povinne inštalovať ORL (odstraňovač ropných látok), a teda ich povrch musí byť vodonepriepustný (zvyškové ropné látky by sa mohli úspešne odstraňovať prechodom cez humusovú vrstvu zelene, tak je tomu aj v zahraničí (napr. v ČR)
- spôsob výpočtu množstva vôd z povrchového odtoku odvádzaných do verejnej kanalizácie je vydaný Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 397/2003 k zákonu č. 442/2002 Z. z. zákon o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach vo forme upresnenie výpočtu stočného v prislúchajúcich odtokových súčiniteľoch podľa druhu povrchu plôch zaradených v kategóriách A-C (kde sa nezohľadňujú vegetačné strechy a ich schopnosť akumulovať zrážkovú vodu, a pod.)
- zmena Vyhlášky č. 308/2016 Z.z. Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z 24. októbra 2016, ktorou sa ustanovuje postup pri výpočte faktora primárnej energie systému centralizovaného zásobovania teplom

Posúdenie a analýza súčasného legislatívno-regulačného rámca SR z hľadiska reakcie na dopady zmeny klímy

Autori:

Alenka Kozlayová, Zuzana Záborská, Jana Knežová, Michal Schvalb,
Andrej Šteiner, Pavol Stano, Karin Kernerová (Karpatský rozvojový
inštitút)

Zuzana Hudeková (Mestská časť Bratislava-Karlova Ves)

Text neprešiel jazykovou korektúrou.

Košice, 2021; *aktualizácia* – december 2022

Dokument bola zostavený v rámci projektu DELIVER: Sídlišká ako živé miesta odolné voči zmene klímy, ktorý je finančne podporený z prostriedkov Európskej komisie, z finančného nástroja pre životné prostredie: program LIFE, z podprogramu „Ochrana prírody“.

<http://odolnesidliska.sk>

